

Årsrapport 2022

TALL

SOM FORTELLER

PLANER OG MELDINGER / PLANS AND REPORTS

2023/4

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 27. april 2023

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Innhold

1. Leders beretning	4
1.1. Utvikling av det norske statistikkssystemet	4
1.2. Utvikling og effektivisering.....	4
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
2.1. SSBs virksomhet og samfunnsoppdrag	6
2.2. Strategi for SSB.....	6
2.3. Organisasjon og ledelse	6
2.4. Hovedtall	7
3. Årets aktiviteter og resultater	10
3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater	10
3.2. SSB skal være den fremste leverandøren av fakta om norske samfunnsforhold	10
3.3. SSB skal sikre samarbeid, helhet og kvalitet i det norske statistikkssystemet.....	17
3.4. SSB skal samle inn, bruke og dele data til beste for samfunnet	19
3.5. Omfang og innretning på eksterne oppdrag	24
4. Styring og kontroll i virksomheten	26
4.1. Systematisk arbeid for forbedring og effektivisering.....	26
4.2. Status for oppfølging av virksomhetsstrategien	26
4.3. Internkontroll og risikostyring.....	27
4.4. Sikkerhet og beredskap.....	27
4.5. Personalmessige forhold	28
4.6. Fremtidige lokaler for SSB i Kongsvinger	32
4.7. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen.....	32
4.8. Oppfølging av fellesføringer for 2022	32
5. Vurdering av framtidsutsikter.....	34
5.1. Videre utvikling av det norske statistikkssystemet.....	34
5.2. Utvikling og effektivisering.....	34
5.3. En omskiftelig verden	36
6. Årsregnskap.....	37
6.1. Ledelseskommentar	37
6.2. Årsregnskap	39

1. Leders beretning

SSBs viktigste oppgaver er å utvikle, produsere, kvalitetssikre og formidle relevant statistikk, forskning og analyse. Resultatene i 2022 er i hovedsak i tråd med forventningene i tildelingsbrevet fra Finansdepartementet. Svarprosenten for undersøkelser med opplysningsplikt har aldri vært høyere, og oppgavebyrden for næringslivet har gått ned sammenlignet med 2021. Antallet brukere av ssb.no og av datadelingstjenesten microdata.no har fortsatt å øke. Også på forsknings- og analyseområdet har aktiviteten vært høy. Aktualiteten til SSBs statistikker er imidlertid noe svakere enn i 2021, og svarprosenten for frivillige undersøkelser har gått ned.

Ukraina-krigen har preget verdensbildet i 2022, og også medført konsekvenser i Norge. Det har vært stor interesse for fakta om den økonomiske situasjonen. SSB har bidratt med tall og analyser for å belyse utviklingen og gi et faktabasert grunnlag for beslutninger.

Den spente situasjonen i Europa, har økt betydningen av sikkerhet og beredskap for statlige virksomheter, og god informasjonssikkerhet er spesielt viktig for at SSB skal kunne levere på samfunnsoppdraget. Dette området har vært viktig i 2022 og vil fortsatt måtte prioriteres høyt i SSB i årene framover.

I 2022 har samfunnet åpnet opp etter koronapandemien, og både ansatte og ledere setter pris på å kunne treffes fysisk og arbeide fra kontorlokalene. Også møter med samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt har igjen kunnet foregå fysisk. To høydepunkter i løpet av året har vært SSBs fagdag, en faglig inspirasjonsdag som samlet alle medarbeiderne i byrået, og den årlige DGINS-konferansen for lederne av de europeiske statistikkbyråene. DGINS-konferansen ble i 2022 for første gang arrangert i Norge, med SSB som vertskap.

1.1. Utvikling av det norske statistikkssystemet

SSB har et overordnet ansvar for kvalitet i norsk offisiell statistikk, og i 2022 leverte vi den første rapporten om kvalitet i offisiell statistikk til Finansdepartementet. Rapporten viser at samtlige produsenter jobber for å oppnå god kvalitet i offisiell statistikk. Det er likevel forbedringsområder. Blant annet kan dokumentasjon av retningslinjer, rutiner, metoder og kvalitet bli bedre. Dette vil følges opp i neste kvalitetsrapport som skal leveres i juni 2023.

Resultatene fra den eksterne fagfelleevalueringen (peer review) av SSB og fire andre produsenter av norsk offisiell statistikk, ble publisert i 2022. Evalueringsteamet, som ble oppnevnt av Eurostat, er generelt positive til utviklingen i det norske statistikkssystemet siden forrige fagfelleevaluering i 2014. Teamet har kommet med 15 anbefalinger om ytterligere forbedringer, som SSB og de andre produsentene vil jobbe med framover.

Det nasjonale statistikkprogrammet setter rammene for hvilke områder SSB og andre offentlige myndigheter skal produsere statistikk om. Det første programmet gjelder for perioden 2021-2023. En viktig oppgave for SSB i 2022 har derfor vært å utarbeide et forslag til nasjonalt statistikkprogram fra 2024. Dette har vært et omfattende arbeid der både Utvalget for offisiell statistikk, aktuelle nye produsenter av offisiell statistikk og forskningsinstitutter har gitt innspill. Arbeidet har avdekket nye og utvidede behov for offisiell statistikk, og programforslaget inneholder en rekke utviklingstiltak. Det nye programmet skal, etter en offentlig høring, vedtas av Kongen i statsråd.

1.2. Utvikling og effektivisering

For å møte nye og endrede brukerbehov, samt økte krav til produktivitet, jobber SSB kontinuerlig med å forbedre og effektivisere virksomheten. Arbeidet med SSBs nye, skybaserte dataplattform,

Dapla, har stått sentralt i 2022. Grunnleggende funksjonalitet for statistikkproduksjon har kommet på plass, og plattformen brukes nå til å motta data fra flere nye kilder. I løpet av året ble også det første hele produksjonsløpet for en enkeltstatistikk etablert på Dapla.

SSB har gjennom hele året arbeidet med flere nye datakilder, blant dem kvitteringsdata fra dagligvarebransjen og data om betalingstransaksjoner. Disse datakildene gir nye muligheter til å forbedre kvalitet i statistikk, utvikle ny statistikk og effektivisere og samordne datainnsamling. Ettersom to dagligvarekjeder og Nets har klaget på vedtakene om opplysningsplikt som ble fattet i mai, samt at Datatilsynet har sendt varsel om forbud mot innhenting av disse dataene, har SSB stilt arbeidet i bero. Vi avventer og vil følge opp resultatet av Finansdepartementets og Datatilsynets behandling av sakene.

SSB vil fortsette arbeidet med utvikling og effektivisering i 2023.

Oslo/Kongsvinger 15. mars 2023

Geir Axelsen

Administrerende direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Statistisk sentralbyrå (SSB) ble grunnlagt i 1876 og er et statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet. SSBs virksomhet er regulert av statistikkloven, og SSB er faglig uavhengig i utførelsen av oppgaver som følger av denne loven.

2.1. SSBs virksomhet og samfunnsoppdrag

SSB er den sentrale myndigheten for utvikling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge, og har et hovedansvar for å dekke behov for statistikk om det norske samfunnet. SSB skal også drive med forskning og analyse. Forsknings- og analysevirksomheten skal støtte opp under statistikkproduksjonen, og være til nytte for forvaltningen, Stortinget, partene i arbeidslivet, media og allmenheten. Finansdepartementet har gitt SSB [egne retningslinjer](#) med krav til forskningen.

Som sentral statistikkmyndighet har SSB ansvar for å samordne arbeidet med offisiell statistikk. Dette skjer gjennom [Utvalget for offisiell statistikk](#) og [Nasjonalt program for offisiell statistikk](#). SSB skal også legge til rette for tilgjengeliggjøring av data og statistikk til forskning og offentlig planlegging.

SSB har i tillegg et hovedansvar for og deltar aktivt i internasjonalt statistisk samarbeid. Målet er blant annet å forbedre offisiell statistikk, både i Norge og andre land, og å sikre sammenlignbar statistikk på tvers av landegrenser. Samarbeidet skjer gjennom EØS-samarbeidet, nordisk samarbeid og gjennom internasjonale organisasjoner som OECD, FN, IMF og ILO. SSB bidrar også i internasjonalt utviklingssamarbeid for å bedre kapasitet for produksjon og bruk av offisiell statistikk i flere av Norges bistandsland.

2.2. Strategi for SSB

SSBs strategi gjelder fra 1. januar 2021. Strategien skal bidra til at SSB løser sitt samfunnsoppdrag på en god måte innenfor gitte rammer, og har følgende hovedmål:

- SSB skal være den fremste leverandøren av fakta om norske samfunnsforhold
- SSB skal sikre samarbeid, helhet og kvalitet i det norske statistikksystemet
- SSB skal samle inn, bruke og dele data til beste for samfunnet

For å nå målene i strategien har SSB pekt ut fem satsningsområder som gjelder ut 2023:

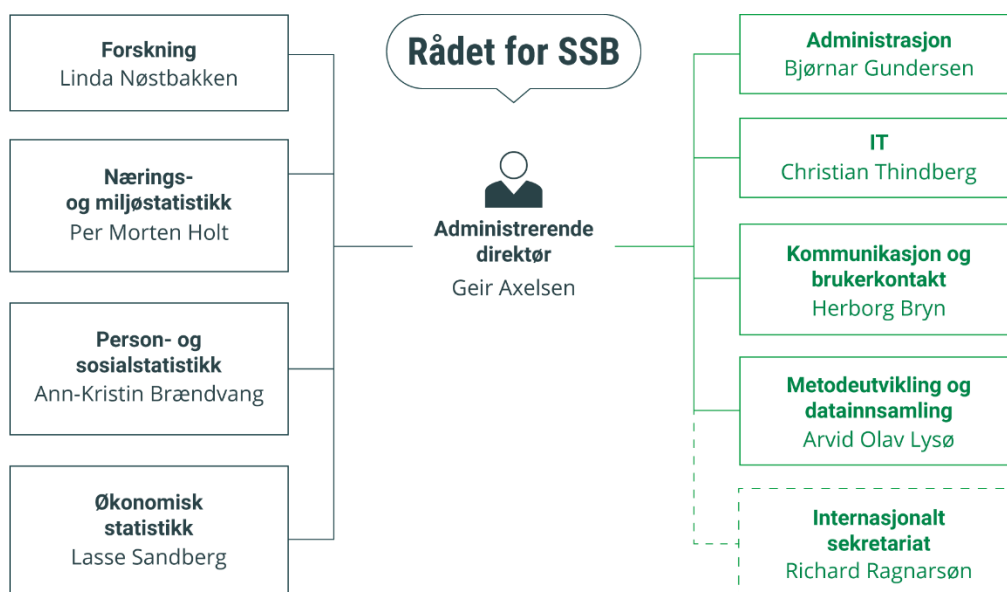
- Helhet og kvalitet i statistikksystemet
- Ledende anvendt forskningsmiljø for norsk økonomi
- Bedre produkter og tjenester
- Utvikling og effektivisering
- Kompetente og motiverte ledere og medarbeidere

Satsningsområdene ligger til grunn for SSBs prioriteringer i perioden 2021–2023, og er valgt med utgangspunkt i sentrale utviklingstrekk som forventes å påvirke virksomheten i tiden framover. Strategien er presentert i sin helhet på ssb.no. Status for oppfølging av strategien blir beskrevet i del 4.2.

2.3. Organisasjon og ledelse

SSB ledes av administrerende direktør Geir Axelsen og er organisert i åtte avdelinger og en stab (internasjonalt sekretariat).

Organisasjonskart per 31.12.2022:

Ved utgangen av 2022 hadde SSB 837 ansatte. I tillegg hadde SSB 160 intervjuere og 31 personer ansatt i forskjellige former for bistillinger. SSB har kontorsteder i Oslo og på Kongsvinger. 535 ansatte har kontorsted i Oslo og 302 ansatte har kontorsted på Kongsvinger. SSB har som regel også flere ph.d.-kandidater og masterstudenter knyttet til seg som får veiledning av SSBs forskere.

Rådet for SSB

SSB har et eget råd som er oppnevnt av Kongen i statsråd. Rådet skal bidra til at de oppgavene som tillegges SSB utføres på en best mulig måte. Rådet skal også bistå administrerende direktør i statistikkfaglige spørsmål og i spørsmål om forskning og analyse. Rådgivingen skal fortrinnsvis være på strategisk nivå. Rådet avgir en egen årsrapport til Finansdepartementet.

Rådet for SSB har syv medlemmer, og har følgende sammensetning i perioden 2020 til 2023:

- direktør Birger Vikøren (leder), Norges Bank
- tidligere Rigsstatistiker Jørgen Elmeskov (nestleder), Danmarks Statistik
- professor Claire Armstrong, UiT Norges arktiske universitet
- professor Grete Brochmann, Universitetet i Oslo
- fagdirektør Marta Ebbing, Helse Bergen
- konserndirektør Astrid Undheim, SpareBank 1 SMN
- virksomhetsleder Helge Veum, Ålesund kommune

2.4. Hovedtall

Tabell 2.1 Hovedtall viser SSBs resultater for 2022, herunder resultater for styringsparametere fastsatt av Finansdepartementet. Utdyping og vurdering av oppnådde resultater gis i del 3.

Tabell 2.2 Utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap viser utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap. Utdyping og vurdering av tallene gis i del 4 og 6.

Tabell 2.1 Hovedtall

	2020	2021	2022
Aktualitet månedsstatistikker, antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert	3,5	3,3	3,4
Aktualitet kvartalsstatistikker, antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert	7,3	7,3	7,5
Aktualitet årsstatistikker, antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert	29,9	30,6	32,2
Svarprosent opplysningspliktige undersøkelser	94	96	98
Svarprosent frivillige undersøkelser	56	55	52
Antall brukere av ssb.no	4 405 388	4 803 835	4 987 638
Oppgavebyrde næringsliv, antall årsverk	69	65	64
Oppgavebyrde øvrig, antall årsverk	17	15	19
Antall unike brukere av microdata.no gjennom året ^{1, 2}		652	808
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid mikrodataoppdrag, antall arbeidsdager ¹		128	221
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid tabelloppdrag, antall arbeidsdager ¹ Feil!			
Bokmerke er ikke definert.		36	29
Antall aktive statistikker ³	303	292	293
Antall nedlagte statistikker	1	4	0
Antall nye statistikker	3	1	4
Forskning, antall publikasjonspoeng ⁴	74,00	72,25	
Antall nye rettsakter innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XXI statistikk	1	5	16
Antall nye beslutninger om bruk av vedtak om opplysningsplikt	4	13	7

¹ Ny styringsparameter fra 2021. Tall for 2020 foreligger ikke.² Fra 2022 måles også tid fra mottatt søknad til søknaden er godkjent av jurist. Dette har ikke blitt målt tidligere, og innebærer at tallene for 2021 og 2022 ikke er sammenlignbare.³ Feil tall ble oppgitt i årsrapporten for 2021. Tallet for 2021 er derfor korrigert fra 294 til 292.⁴ Sentral frist for rapportering av vitenskapelige publikasjoner fra 2022 i CRISTIN er 30. mars 2023. Endelige tall for 2022 vil foreligge etter dette.

Tabell 2.2 Utvalgte nøkkeltall om personal og regnskap

	2020	2021	2022
Personal¹			
Antall ansatte ²	832	833	837
Utførte årsverk ³	757,7	762,2	760,5
Utførte årsverk intervjuere ⁴	40,1	39,8	47,2
Andel ansatte i Kongsvinger i prosent av totalt antall ansatte	35,2	36,5	36,3
Sykefravær i prosent	3,1	3,1	4,4
Likestilling, andel kvinner i prosent	47,7	47,8	47,4
Likestilling, andel kvinner i ledelsen i prosent ⁵	42,0	46,0	44,0
Kapittel 1620 post 01, tall i tusen kroner			
Bevilgning, jf. Prop. 1 S	609 865	626 084	657 559
Bevilgning inkludert overføringer fra året før	639 824	652 498	688 388
Regnskapsførte utgifter fratrukket refusjoner	613 736	621 669	654 405
Overføring til neste år ⁶	26 414	30 829	33 983
Kapittel 1620 post 21 og 4620 post 02, tall i tusen kroner			
Bevilgning, merinntektsfullmakt kap. 4620 post 02	230 500	244 634	250 294
Bevilgning, kap. 1620 post 21	248 100	245 640	244 194
Bevilgning inkludert overføringer fra året før	248 100	259 983	246 427
Regnskapsførte inntekter kap. 4620 post 02	238 488	220 141	285 082
Regnskapsførte utgifter kap. 1620 post 21	241 768	233 257	252 461
Overføring til neste år ⁶	14 343	2 233	28 754
			Feil! B okmerke er ikke definert.
Kapittel 1620 post 45, tall i tusen kroner			
Bevilgning	25 900	9 400	3 600
Bevilgning inkludert overføring fra tidligere år	36 094	12 481	6 025
Regnskapsførte utgifter	33 013	10 056	4 852
Overføring til neste år ⁶	3 081	2 425	1 173
			Feil! B okmerke er ikke definert.
Andre økonomiske nøkkeltall fra virksomhetsregnskapet			
Lønnsandel av driftskostnader i prosent	75,0	78,4	75,2
Konsulentandel av driftskostnader i prosent	5,5	2,9	2,8
Kostnader lokaler som andel av driftskostnader i prosent	6,7	6,8	6,7
Sum eiendeler	110 569	116 750	109 401

¹ Enkelte personaltall for 2021 i tabell 2.2 i årsrapporten for 2021 var rundet av og oppgitt uten desimal. Dette gjelder utførte årsverk intervjuere, andel ansatte i Kongsvinger i prosent av totalt antall ansatte, sykefravær i prosent og andel kvinner i prosent. Tallene oppgis med desimal i denne årsrapporten. 2021-tallet for andel ansatte i Kongsvinger var i årsrapporten for 2021 feilaktig rundet ned.

² Tilsatte i bistillinger, pensjonistavlønnede, studentengasjerte og intervjuere er ikke inkludert i tallene.

³ Årsverk måles i ressursinnsats, hvor overtid og fravær forbundet med permisjoner og sykdom mer enn én dag er hensyntatt. Intervjuere, pensjonistavlønnede og læringer er ikke medregnet.

⁴ Årsverk måles i ressursinnsats, inkludert overtid, unntatt fravær som skyldes permisjoner og sykdom.

⁵ Ledelsen består av administrerende direktør, avdelingsdirektører og seksjonsledere.

⁶ SSB har søkt godkjenning av Finansdepartementet om overføring fra 2022 til 2023. Beløp er ikke bekreftet ennå. Se note B.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Samlet vurdering av måloppnåelse og resultater

I 2022 har SSB i hovedsak nådd mål- og resultatkravene fastsatt av Finansdepartementet. SSB har produsert og publisert et høyt antall statistikker med god kvalitet og i tråd med brukerbehov. Også på forskningsområdet har aktiviteten vært høy. Aktualiteten til SSBs statistikker er imidlertid noe svakere enn i 2021, og svarprosenten for frivillige undersøkelser har gått ned.

SSB har fortsatt arbeidet med å forbedre og effektivisere virksomheten. I 2022 har dette blant annet resultert i flere brukere av ssb.no, økt bruk av datadelingstjenesten microdata.no og lavere oppgavebyrde for næringslivet.

Det redegjøres nærmere for måloppnåelsen knyttet til hvert enkelt mål under.

3.2. SSB skal være den fremste leverandøren av fakta om norske samfunnsforhold

SSBs statistikker, forskning og analyser skal ha høy kvalitet. God kvalitet i statistikkproduksjonen opprettholdes gjennom å oppfylle kravene i statistikkloven og retningslinjene for europeisk statistikk. For forsknings- og analysevirksomheten har SSB som ambisjon å være et ledende anvendt forskningsmiljø for norsk økonomi, hovedsakelig basert på norske data og kvantitative modeller og metoder.

For at SSB skal være den fremste leverandøren av fakta om norske samfunnsforhold, må også produkter og tjenester være tilpasset brukerne. Målgruppenes behov skal derfor ligge til grunn for produksjon, utvikling, videreutvikling og formidling av SSBs produkter og tjenester.

Kvalitet i statistikk

SSBs statistikkpubliseringer i 2022 har jevnt over hatt god kvalitet og oppfylt kravene i statistikk og retningslinjene for europeisk statistikk. SSB har imidlertid ikke nådd Finansdepartementets resultatkrav for aktualitet, og nedgangen i svarprosent for de frivillige undersøkelsene har fortsatt. I løpet av året er det også avdekket enkelte feil i statistikker.

Styringsparameter: Aktualitet

Indikatoren aktualitet viser gjennomsnittlig antall uker fra måleperiodens utløp til statistikken blir publisert. For måneds- og kvartalsstatistikkene er aktualiteten omtrent på nivå med de foregående årene. Når det gjelder årsstatistikkene er aktualiteten noe dårligere enn i 2020 og 2021, men bedre enn årene før.

SSB når ikke resultatkravene Finansdepartementets har fastsatt for 2022. For måneds- og kvartalsstatistikker skyldes dette i hovedsak tilfeldig variasjon i publiseringstidspunkt. For årsstatistikkene er hovedforklaringen imidlertid at det for enkeltstatistikker har oppstått forsinkelser, blant annet som følge av dataforsinkelser for 2020-årgangen hos Skatteetaten. Dette førte til at flere statistikker ble publisert senere enn i 2021.

Tabell 3.1 Aktualitet, antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert¹

	2020	2021	2022	Resultatkrav
Aktualitet månedsstatistikk totalt	3,5	3,3	3,4	≤ 3,3 uker
Foreløpige tall aktualitet måned	1,1	2,0	2,0	
Endelige tall aktualitet måned	3,6	3,4	3,5	
Aktualitet kvartalsstatistikk totalt	7,3	7,3	7,5	≤ 7,3 uker
Foreløpige tall aktualitet kvartal	6,3	6,2	5,8	
Endelige tall aktualitet kvartal	7,4	7,4	7,6	
Aktualitet årsstatistikk totalt	29,9	30,6	32,2	≤ 29,9 uker
Foreløpige tall aktualitet år	20,6	20,1	20,9	
Endelige tall aktualitet år	30,7	31,3	32,8	

¹ Aktualitet beregnes ikke for ukestatistikker og enkelte statistikker med annen frekvens enn måned, kvartal og år.

SSB er i gang med å legge statistikkproduksjonen over på en ny, skybasert dataplattform, Dapla¹. Arbeidet vil gå over flere år og være ressurskrevende. I omleggingsperioden forventer SSB derfor ikke vesentlige aktualitetsforbedringer, men vi vil jobbe for å opprettholde aktualiteten på dagens nivå.

Styringsparameter: Svarprosent

Svarprosenten for undersøkelser med opplysningsplikt var i gjennomsnitt på 98 prosent i 2022. Dette er den høyeste svarprosenten som er målt, og SSB innfrir Finansdepartementets resultatkrav.

Tabell 3.2 Svarprosent

Resultater i prosent	2020	2021	2022	Resultatkrav
Svarprosent opplysningspliktige undersøkelser	94	96	98	≥ 96 prosent
Svarprosent frivillige undersøkelser	56	55	52	≥ 58 prosent

Svarprosenten for de frivillige undersøkelsene kan variere fra år til år, blant annet som følge av variasjon i statistikkporteføljen. I 2022 var svarprosenten 52, en nedgang på tre prosentpoeng fra 2021. Nedgangen er blant annet knyttet til høyere mobilitet i befolkningen etter koronapandemien. SSB erfarer også at færre samtykker til å delta i undersøkelser enn tidligere, og vi har registrert et fall i andelen som trykker på lenker i materiellet som sendes ut i forbindelse med datainnsamlinger. Det er gjennomført tiltak som langt på vei har løst lenkeproblemet, men dette har ikke kunnet veie opp for lavere tilgjengelighet og svarvillighet i befolkningen.

For å øke svarprosenten har SSB etablert et kompetanseprogram for intervjukorpsset. Hensikten er å sikre systematisk og kontinuerlig utvikling av intervjuernes kommunikasjonskompetanse, og gjennom dette øke rekrutteringsraten til intervjuadministrerte undersøkelser. Videre vil SSB fortsette praksisen med å sende brev i Altinn i forkant av intervju, da flere intervjuobjekter tar telefonen ved oppringning etter å ha mottatt brev. SSB arbeider også med å forbedre og utvikle nye metoder for representativitet, slik at kvaliteten på de innsamlede dataene opprettholdes på et høyt nivå.

Tabell 3.3 Svarprosent i frivillige undersøkelser

Svarprosent for frivillige undersøkelser	2020	2021	2022
Frivillige undersøkelser, i alt	56	55	52
Intervjuundersøkelser	59	56	53
Faste årlige intervjuundersøkelser	60	57	53
Selvadministrerte undersøkelser (frivillige web-undersøkelser)	53	53	50
Svarprosent utenom oppdragsvirksomhet	60	57	50
Oppdrag	57	54	61

¹ Se nærmere omtale av Dapla i del 3.4.

Nøyaktighet

I 2022 avdekket SSB enkelte større feil i statistikker, disse blir omtalt under.

I statistikken over skatt for selskaper ble det avdekket at det manglet et fradrag i skatt. Bakgrunnen er en midlertidig ordning som ble gitt i forbindelse med koronapandemien, og ga adgang for selskaper til å få skattefradrag i 2020 for underskudd i positiv alminnelig inntekt i 2019 og 2018. Fradrag og utlignet skatt er korrigert, og tiltak for å forbedre produksjonssystemet er satt i verk.

Etter publisering av grensehandelsstatistikken, ble det avdekket for høye tall for grensehandel og handleturer til utlandet. Årsaken var en feil i programmet som beregner handlebeløp og antall handleturer. Dette skyldes at tilpasninger som ble gjort i forbindelse med koronapandemien ikke ble reversert da grensene åpnet igjen. SSB er i nå gang med å utvikle en ny og forbedret statistikk over grensehandel. Denne vil bygge på bedre innsamlingsmetoder og omfatte flere respondenter. Den nye statistikken skal etter planen publiseres som offisiell statistikk i 2023.

I sykefraværstatistikken ble det avdekket feil i publiseringen av tall for 1. kvartal 2022. Årsaken var en feil i håndtering av overlappende sykemeldinger i forbindelse med omlegging av Navs kilde for informasjon om sykefraværet. Dette har ført til at enkelte sykemeldingsdager (tapte dagsverk) er telt dobbelt i statistikken. Den totale effekten på den ujusterte sykefraværsprosenten varierer mellom 0,1 til 0,2 prosentpoeng fra 2. kvartal 2018.

Det er også avdekket feil tall i prisindeksen for brukte boliger. Dette skyldes en feil i forbindelse med omkodning av kommunenummer som følge av kommunereformen. Det er i hovedsak indeksen for eneboliger i Oslo med Bærum som har blitt påvirket. Feilen påvirket også boligverdiene som ble beregnet på oppdrag for Skatteetaten for inntektsåret 2020 (eneboliger i Oslo). For inntektsåret 2021 ble riktige verdier benyttet. Prisindeksen for brukte boliger ble korrigert 16. mai 2022. Rettingen omfattet tallene fra og med første kvartal 2020 til og med første kvartal 2022. Korrigeringen var imidlertid ikke med i modellen som Skatteetaten benyttet til skattemeldingen for 2020. Boligverdiene i skattemeldingen ligger til grunn for fastsetting av grunnlaget for eiendomsskatt. Når Oslo kommune sender ut grunnlag for eiendomsskatt for 2023, omfatter grunnlaget effekten av endringer i boligformuen i skattemeldingen for 2021.

Utvikling i statistikkporteføljen

Som vist i Tabell 2.1, har antall aktive statistikker økt fra 292 i 2021 til 293 i 2022. I løpet av 2022 ble det etablert fire nye statistikker, mens tre statistikker ble slått sammen.

SSB vurderer og gjennomfører kontinuerlig forbedringer i etablerte, løpende statistikker. Under omtales utviklingsarbeidet knyttet til et utvalg statistikker.

I 2021 la SSB om *Arbeidskraftundersøkelsen* (AKU) og *Levekårsundersøkelsen* (EU-SILC). Bakgrunnen var ny rammeverksforordning for integrert europeisk sosialstatistikk (IESS). Endringene trådte i kraft fra 2022, og har gitt bedre samordning og tilpasning til nye brukerbehov. Implementeringen i 2022 har gått etter planen.

SSB har fortsatt arbeidet med tilpasninger til ny rammeverksforordning for næringsstatistikk (EBS). I 2022 er det blant annet etablert en ny månedlig produksjonsindeks for bygg og anlegg. Samtidig er datainnsamling via skjema erstattet med data fra A-ordningen. Dette har bidratt til redusert oppgavebyrde. Videre er publiseringen av foreløpige tall for statistikken *Næringenes økonomiske utvikling* (NØKU) i oktober basert på rapportering i tråd med nye krav i EBS.

I løpet av året kom det ny offisiell statistikk om livskvalitet. Statistikken er basert på *Livskvalitetsundersøkelsen*, og kartlegger den subjektive livskvaliteten i befolkningen og belyser forskjeller i

livskvalitet mellom ulike grupper. Statistikken vil blant annet være et viktig kunnskapsgrunnlag for den nye nasjonale strategien for livskvalitet.

Tidsbruksundersøkelsen ble startet i september 2022. Forrige tidsbruksundersøkelse ble gjennomført i 2010. Datainnsamlingen vil sluttføres i september 2023, og resultatene skal publiseres våren 2024. Datafangsten og produksjonsløpet er etablert på SSBs nye skybaserte plattform for statistikk-produksjon, Dapla.

Kulturbruk er etablert som en selvstendig undersøkelse og *Kulturbarometeret* ble publisert i mai. Statistikken kartlegger befolkningens bruk av ulike kulturtilbud, og vil framover publiseres annet hvert år, noe som er hyppigere enn tidligere.

Forbruksundersøkelsen pågikk gjennom hele 2022. Undersøkelsen er gjennomført ved hjelp av nye innsamlingsmetoder, selvadministrert web-undersøkelse og bruk av applikasjon til føring eller skanning av kjøp. 30 prosent av de som ble trukket til å delta i undersøkelsen har gjennomført. Publisering av resultater vil skje i løpet av andre halvår av 2023.

Bruk av kartinformasjon til utarbeiding av ny statistikk ved hjelp av GIS-verktøy er utviklet og raffinert. Blant annet er ny statistikk over kjøretid til nærmeste fødested publisert, og det er utarbeidet datasett over avstand mellom bosted og skole. Boforholdstatistikken skal videreutvikles for å belyse befolkningens tilgang på skoler, kollektivtilbud og andre tjenester.

SSB har over lenger tid jobbet med dokumentasjon og kvalitetssikring av statistikken *Utslipp til luft*. Høsten 2022 ble det gjennomført en revisjon av utslippsstatistikken i regi av FN. Resultatet av revisjonen viser at SSB oppfyller FNs kvalitetskrav.

Forskning og analyse

Nye retningslinjer for SSBs forsknings- og analysevirksomhet trådte i kraft høsten 2020. SSB fullførte tilpasninger til retningslinjene i 2021, og har i 2022 arbeidet i tråd med disse.

Publisering

I 2022 nådde SSB ut med 47 artikler i vitenskapelige tidsskrifter og bøker. 19 artikler ble publisert på nivå 2, som utgjøres av de ledende publikasjonskanalene innenfor et fagområde. 28 artikler ble publisert i publikasjonskanaler på nivå 1.

31 artikler var i kategorien åpen publisering, som innebærer at artiklene ligger åpent tilgjengelig for alle. De fleste av arbeidene utført av SSBs forskere publiseres i tillegg som diskusjonsnotat (Discussion Papers) på ssb.no, eller i lignende serier ved andre institusjoner, før publisering i tidsskrift. Forskningsresultatene er dermed i all hovedsak åpent tilgjengelige.

SSBs forskning har også resultert i andre typer publikasjoner. I 2021 ble det blant annet utgitt 21 SSB-rapporter. For å nå ut til allmennheten har forskningen i tillegg blitt formidlet gjennom en rekke foredrag, medieoppslag og medieopptredener.

Modellarbeid

En kjerneoppgave for forskningsavdelingen i SSB er utvikling og vedlikehold av økonomiske modeller på fagområdene makroøkonomi, offentlige finanser på lang sikt, skatt, arbeidsmarked, befolkningsframskrivninger og miljøøkonomi. I 2022 har modellene blant annet blitt brukt til analyser for Pensjonsutvalget, analyser av konjunkturutvikling, beregninger til TBU av inflasjonsutviklingen, samt beregninger av fordelingsvirkninger av økte utgifter for husholdningene og hvordan regjeringens varslede avgift på klimautslipp i ikke-kvotepliktig sektor vil påvirke norske klimagassutslipp i 2030. SSB la også fram nye befolkningsframskrivninger i 2022.

Både modellene og SSBs analyser blir brukt av regjeringen, sentralforvaltningen og partene i arbeidslivet i deres planleggingsarbeid.

Prognosevirksomheten

SSB gjør hvert år en evaluering av prognosevirksomheten og hvor godt prognosene treffer for tre viktige makroøkonomiske størrelser: veksten i bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge, veksten i konsumprisindeksen og arbeidsledigheten i prosent av arbeidsstyrken. Resultatene fra evalueringen av alle prognosene publisert fra 1990 til og med 2022, tyder på at det ikke er store systematiske feil i anslagene.

For 2021 la SSB tidlig til grunn at norsk økonomi ville hente seg inn og vokse markert etter hvert som smitteverntiltakene ble sluppet opp. Utsiktene for norsk økonomi i 2021 endret seg i takt med nye virusvarianter og smittebølger. Som antatt på begynnelsen av året tok aktiviteten seg opp, men styrken i oppgangen var noe undervurdert. Dette ga seg også utslag i arbeidsmarkedet, hvor veksten i sysselsettingen og nedgangen i arbeidsledigheten ble sterkere enn det som var anslått ved inngangen til 2021. Utviklingen i konsumprisindeksen ble også høyere gjennom året, som følge av overraskende stor økning i energipriser, og da spesielt i elektrisitetsprisene.

Prisveksten i 2022 ble overraskende høy. I anslaget som ble publisert 18. mars 2022, anslo SSB en vekst i konsumprisindeksen fra 2021 til 2022 på 3,3 prosent. Veksten ble imidlertid 5,8 prosent, og anslaget var dermed 2,5 prosentpoeng lavere enn hva veksten i konsumprisindeksen faktisk ble. Dette er SSBs største prognoseavvik for konsumprisindeksen siden vi begynte å regelmessig publisere prognoser i 1990. Avviket må ses i lys av krigen i Ukraina og utslagene denne har fått på internasjonale priser.

Samvirke mellom forskning og statistikk

SSBs forskningsvirksomhet bidrar til statistikkproduksjonen på flere måter, blant annet gjennom samarbeid med statistikkavdelingene innenfor en rekke prosjekter og gjennom kritisk bruk og analyse av SSBs statistikker. I 2022 har forskningsavdelingen blant annet samarbeidet med en statistikkavdeling om analyse av brudd i AKU-statistikken. I tillegg til å gi nyttig innsikt for statistikken, vil dette resultere i en vitenskapelig publisering.

Forskningens bidrag til politikk og samfunn

SSBs forskning og analyse skal være til nytte for forvaltningen, Stortinget, partene i arbeidslivet, media og allmenheten ellers. Dette skjer blant annet gjennom at SSBs forskere deltar i sentrale råd og utvalg. I 2022 innbefattet dette deltakelse i syv regjeringsoppnevnte utvalg:

- Havbruksutvalget (leder)
- Skatteutvalget (medlem)
- Naturrisikoutvalget (medlem)
- Teknisk beregningsutvalg for klima, TBU klima (medlem)
- Pensjonsutvalget (sekretariatsmedlem)
- Ekspertutvalget for inntektsmåling i jordbruket (sekretariatsmedlem)
- Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene, TBU (to sekretariatsmedlemmer)

I 2022 har forvaltningen og allmenheten hatt behov for fakta og analyser om økte strømpriser. SSB har, på oppdrag fra Olje- og energidepartementet, levert en analyse av virkningen av høye strømpriser og strømstøtteordningene for ulike husholdningsgrupper. Videre har SSB levert en analyse av betydningen av strømutgifter for ulike næringer på oppdrag fra Finansdepartementet.

Styringsparameter: Impact cases

Styringsparameteren belyser kvalitet og relevans i forskning gjennom å løfte fram konkrete eksempler på hvordan SSBs forskningsvirksomhet har innflytelse på politikk og samfunn. Til

årsrapporten har SSB utarbeidet et impact case med tittelen *Eierinntekter og inntektsulikhet i Norge*. Impact caset er publisert på ssb.no, og beskriver hvordan SSBs arbeid med å supplere den offisielle inntekts- og ulikhetsstatistikken med ny informasjon om inntektsfordelingen i Norge har påvirket den offentlige debatten om ulikhet, og bidratt til et mer fullstendig tallgrunnlag i politiske prosesser.

Formidling av statistikk, forskning og analyse

SSB jobber kontinuerlig for å gjøre statistikk, forskning og analyse tilgjengelig og brukervennlig for befolkningen. I arbeidet inngår å lage innhold tilpasset SSBs målgrupper på ssb.no og i sosiale medier, utvikling av ssb.no, å skrive tekster i klart språk og gjøre alle digitale løsninger universelt utformet. I 2022 har arbeidet gitt resultater i form av jevnt høy tilfredshet blant brukerne av ssb.no, økende besøk til nettstedet, og stadig flere oppslag i mediene med direkte sitater fra og intervjuer med SSBs fagpersoner.

Brukertilfredshet

SSB overvåker og måler bruk og tilfredshet med formidlingsarbeidet. Resultatene fra SSBs årlige brukerundersøkelse på ssb.no viser at brukerne er fornøyd med ssb.no, og at de finner det de leter etter. 90 prosent av respondentene svarte at de fant informasjonen de lette etter ved sitt besøk i desember 2022. Dette tallet ligger vanligvis mellom 83 og 87 prosent. 81 prosent av respondentene er fornøyd eller svært fornøyd med nettstedet, mot 83 prosent i 2021. Antall henvendelser til informasjonstjenesten har gått ned fra 8 436 i 2021 til 6 892 i 2022. Vi antar at dette skyldes økt digital kompetanse i befolkningen, og at brukerne enklere finner innholdet de søker etter på ssb.no.

Produkter og tjenester tilpasset målgruppenes behov

SSBs produkter og tjenester skal være tilpasset målgruppene. For å lage produkter som bidrar til folkeopplysning, og som enkelt blir funnet i søkemotorene, benytter SSB både brukerundersøkelser, brukerønsker og webstatistikk. Vi har særlig prioritert temaer med mye oppmerksomhet i offentligheten, som prisstigning og lønn, men også temaer allmennheten ofte søker etter, som artikler om navn.

Arbeidet med å skrive klart og godt norsk, på begge målformer, henger tett sammen med å skrive for en målgruppe. I 2022 har SSB derfor vektlagt kompetanseheving i klart språk. Det er også gjort en omfattende gjennomgang av *Om statistikken*. Dette er en viktig metatekst, publisert på ssb.no for hver statistikk, som inneholder alle sentrale metadata som begreper, produksjonsopplysninger feilkilder og usikkerhet. Videre er det laget retningslinjer for informasjons- og skjematekster i undersøkelser rettet mot næringslivet. Retningslinjene skal bidra til å forbedre kommunikasjonen mellom SSB og respondenter, og forenkle respondentenes arbeid.

SSB skole

Som en del av folkeopplysningsrollen skal SSB gi elever og lærere tilgang til faktainformasjon og innhold som kan brukes i undervisning og læring. Målet er økt bruk av og bedre kunnskap om offisiell statistikk og SSBs rolle blant lærere og elever. I løpet av 2022 har vi laget ni undervisningsopplegg tilpasset trinn og fag, slik at lærere kan bruke SSBs produkter i undervisningen. I 2022 arrangerte SSB den norske delen av Den europeiske statistikkonkurransen for tredje gang, for elever i ungdomsskolen og videregående skole.

Universell utforming

I 2022 har SSB jobbet for å øke kompetansen om universell utforming i virksomheten. Det er etablert retningslinjer, støtteverktøy og prosesser for å sikre at SSB fremover skal møte lovkravene knyttet til tilgjengelighet.

Både ssb.no og statistikkbanken er videreutviklet for å møte kravene til universell utforming, slik at SSBs formidlingsløsninger nå er mer tilgjengelige for brukere med ulike former for funksjonsnedsettelse.

Statistikkbank og felles statistikkportal

I løpet av året er det gjennomført en teknisk oppgradering av SSBs statistikkbank som har gitt økt kapasitet på dager med stort besøk. SSB har vært pådriver for, og ytt bistand til, at den svenske statistikkmyndigheten, SCB, i 2022 begynte arbeidet med en modernisering av teknologien statistikkbanken bygger på. Dette vil gjøre det mulig å videreutvikle brukergrensesnittet i statistikkbanken.

I 2022 har SSB arbeidet videre for å etablere en løsning der andre produsenter av offisiell statistikk kan dele sine statistikkdata gjennom SSBs statistikkbank. Det er etablert en pilot, og SSB vil jobbe for å rekruttere flere deltakere til denne. Arbeidet vil ses i sammenheng med videre modernisering av statistikkbanken.

SSB har lagt til rette for at andre produsenter kan annonsere sine statistikkpubliseringer i publiseringskalenderen på ssb.no. I 2022 har løsningen vært testet i et samarbeid mellom SSB, Fiskeridirektoratet og UDI. Piloten fortsetter i 2023 og er planlagt utvidet. Et tilbud til alle produsenter om å bruke SSBs publiseringskalender vil kreve videre utvikling.

Formidling i tradisjonelle og sosiale medier

Offisiell statistikk skal bidra til allmenn folkeopplysning og generell samfunnsdebatt. For å oppnå dette, er det viktig at mediene fortsetter å bruke statistikk og forskning fra SSB, både for å understøtte egne saker og for å lage oppslag på statistikkene i seg selv.

I 2022 har SSB fortsatt å være svært synlig i redaksjonelle medier, med 52 800 små og store oppslag. Veksten i antall saker der SSB-ansatte er sitert eller intervjuet økte med 117 prosent fra 2021 til 2022. Mediene etterspør i stadig større grad gode talpersoner for statistikk og forskning, og SSB prioriterer både å lage nyhetssaker med sitater mediene kan bruke direkte og å lære opp de samme talpersonene til å forklare statistikkområdene sine godt i media. I 2022 har det vært særlig stor interesse for den økonomiske situasjonen og spesielt prisveksten. Til sammen ble KPI nevnt nesten 10.000 ganger i norske medier, og svært mange av disse sakene har vært med sitater fra SSB eller intervjuer i et tv- eller radiostudio.

SSB fortsetter å benytte sosiale medier for å nå ut til allmennheten, med mål om nå deler av befolkningen som ikke bruker ssb.no og statistikk jevnlig. I 2022 har SSBs Instagramprofil nådd over 30 000 unike brukere, og Facebook-profilen rundt 130 000 brukere. Vi publiserer også daglig på Twitter, og jevnlig på LinkedIn. Disse kanalene brukes både til å formidle statistikk, og til å formidle informasjon om SSBs rolle og samfunnsoppdrag. SSB vurderer jevnlig hvilke sosiale kanaler som skal benyttes for å nå ulike målgrupper.

Styringsparameter: Antall brukere

Styringsparameteren måler antall brukere av ssb.no og indikerer relevans av og kvalitet i SSBs produkter og tjenester.

SSB opplevde en nedgang i antall brukere av ssb.no i første halvdel av 2022, sammenlignet med samme periode året før. Totalt hadde ssb.no fem millioner brukere i 2022, som er en oppgang på fire prosent fra 2021. Veksten i antall brukere var imidlertid lavere enn tidligere år. Dette gjelder også for antall besøk på ssb.no, med en vekst på 2,5 prosent i 2022, ned fra en vekst på 8,5 prosent året før.

Bytte til nytt publiseringssystem, samt tekniske og innholdsmessige mangler som er identifisert, kan ha fått innvirkning på synligheten til ssb.no ved google-søk. SSB begynte i 2022 å gjennomføre tiltak som vil bidra til enklere gjenfinning via søkemotorer, herunder optimalisering av innhold og tiltak for å bedre ytelsen til ssb.no. Dette arbeidet fortsetter i 2023.

Tabell 3.4 Antall brukere av ssb.no

	2020	2021	2022	Resultatkrav
Antall brukere	4 405 388	4 803 835	4 987 638	Flere brukere enn det høyeste av de siste tre årene

3.3. SSB skal sikre samarbeid, helhet og kvalitet i det norske statistikksystemet

Som sentral statistikkmyndighet skal SSB blant annet videreutvikle program for offisiell statistikk i samarbeid med andre statistikkprodusenter, og utvikle og fremme tiltak for kvalitetssikring og kompetansebygging innen det norske statistikksystemet. SSB skal også fremme god, helhetlig og sammenlignbar statistikk gjennom det internasjonale statistikksamarbeidet.

Forslag til nytt nasjonalt program for offisiell statistikk fra 2024

Det første nasjonale programmet for offisiell statistikk gjelder fra 2021 og ut 2023. I 2022 har SSB utarbeidet et forslag til nytt statistikkprogram for 2024–2027. Forslaget ble levert til Finansdepartementet 1. november 2022, og deretter sendt på høring.

I arbeidet med programforslaget har SSB fått innspill og råd fra Utvalget for offisiell statistikk. SSB har også hatt direkte dialog med andre statistikkprodusenter, og møter med enkelte andre myndigheter for å vurdere nye produsenter av offisiell statistikk. I tillegg har forskningsinstitusjoner fått mulighet til å gi innspill.

Det nye programmet skal være utviklingsorientert og framoverskuende, og i arbeidet med programforslaget er det avdekket nye og utvidede behov for offisiell statistikk. Forslaget omfatter derfor seks nye produsenter og 68 ulike tiltak for å utvikle offisiell statistikk de kommende årene. SSB foreslår at det nye programmet gjelder ut 2027. Det er imidlertid en viss usikkerhet rundt framtidige statistikkbehov, datatilgang og finansiering, og det er viktig at det nye programmet tar høyde for dette.

Å prioritere på tvers av statistikkområder kan være utfordrende. SSB ser fortsatt behov for å styrke prosessen med å vurdere og prioritere framtidige behov for offisiell statistikk, både i SSB, hos andre statistikkprodusenter, gjennom Utvalget for offisiell statistikk og i dialog med brukere.

Rapport om kvalitet i offisiell statistikk

SSB leverte den første rapporten om kvalitet i offisiell statistikk til Finansdepartementet 15. juni 2022. Faktagrunnlaget til rapporten er i stor grad basert på en kvalitetsevalueringsprosess hos alle produsenter av offisiell statistikk. Kvalitetsevalueringen har blitt gjennomført i form av en selvevaluering av hvordan de 16 kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk er oppfylt. Alle produsentene har fylt ut et spørreskjema og det har blitt avholdt oppfølgingsintervjuer for å kvalitetssikre svarene.

Rapporten viser at samtlige produsenter jobber for å oppnå god kvalitet i offisiell statistikk. Det er imidlertid forbedringsområder. Blant annet er det behov for at alle produsenter tilgjengeliggjør skriftlig dokumentasjon av retningslinjer, rutiner, metoder og kvalitet. Videre bør produsentene av offisiell statistikk arbeide for bedre rutiner for publisering av foreløpige tall. Flere produsenter må

også finne gode løsninger for å ivareta statistikklovens bestemmelser om konfidensialitet, og de bør ta initiativ til mer regelmessig brukerkontakt.

I etterkant av rapporten har alle produsenter av offisiell statistikk blitt bedt om å komme med tiltak som svarer på anbefalingene i rapporten, og flere tiltak er allerede gjennomført. Dette gjelder for eksempel innenfor områder knyttet til dokumentasjon og transparens.

Kompetansebygging innenfor statistikksystemet

I løpet av 2022 har SSB organisert en rekke kompetansebyggingstiltak som også har vært rettet mot eksterne produsenter av offisiell statistikk, blant annet kurs i kvalitet, retningslinjer og modeller, og kurs i kvalitetsindikatorer og styringsinformasjon. Det har blitt arrangert to samlinger i metodenettverket for Utvalget for offisiell statistikk. Temaene har vært formidling og konfidensialitet, to områder som også rapporten om kvalitet i offisiell statistikk peker på som forbedringsområder.

Fagfelleevaluering

Høsten 2021 var SSB og fire andre produsenter² av norsk offisiell statistikk gjenstand for en ekstern fagfelleevaluering (peer review) som medlemmer av Det europeiske statistikksystemet (ESS). Rapporten etter fagfelleevalueringen ble publisert på nettsidene til SSB og Eurostat 28. juni 2022. Evalueringsteamet er generelt positive til utviklingen i det norske statistikksystemet siden forrige fagfelleevaluering i 2014, og har kommet med 15 anbefalinger om ytterligere forbedringer. SSB og de fire myndighetene har utarbeidet tiltaksplaner som svarer til anbefalingene i rapporten, og skal rapportere årlig til Eurostat om gjennomføring av tiltakene fram til utgangen av 2027.

Samordning av offisiell statistikk

Utvikling, videreutvikling og formidling av offisiell statistikk skal skje samordnet og effektivt, og dette kan medføre endringer i statistikkområder og produsentansvar. For å samle ansvaret for all offisiell FoU-statistikk, ble statistikken over forskning og utvikling i offentlig sektor ved årsskiftet 2021/2022 virksomhetsoverdratt fra NIFU til SSB. Den løpende statistikkproduksjonen er videreført i SSB, med publisering i tråd med tidligere år.

Internasjonalt samarbeid

SSB deltok aktivt i det internasjonale samarbeidet gjennom hele 2022, og flere møter ble arrangert fysisk sammenlignet med de to foregående årene. SSB var godt representert på nordisk statistiker-møte og på det utvidede nordiske sjefstatistikermøtet på Island i august. Eurostat arrangerte hele 156 møter i 2022, og Norge deltok på 124 av disse.

Det europeiske statistikksamarbeidet

EØS-avtalen forplikter Norge til å bygge ut og legge om statistikker på en rekke områder, og i løpet av 2022 har SSB jobbet med å forberede innlemmelse av flere nye EU-forordninger. I 2022 ble 16 nye statistikkforordninger tatt inn i EØS-avtalen, mot fem i 2021. Antall statistikkforordninger som er til vurdering for å bli tatt inn i avtalen gikk samtidig ned fra 50 ved utgangen av 2021 til 47 ved utgangen av 2022. Mange av disse forordningene er underliggende rettsakter knyttet til rammeverksforordningen for sosialstatistikk som ble innlemmet i EØS-avtalen i juli 2022 og rammeverksforordningen for næringsstatistikk som foreløpig ikke er innlemmet i EØS-avtalen. Norge ved SSB har klarert alle nye rettsakter innen fristene.

² Folkehelseinstituttet, Utlendingsdirektoratet, Fiskeridirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi

Gjennomføring av DGINS-konferansen

I 2022 var SSB vertskap for den årlige DGINS³-konferansen for lederne av de europeiske statistikkbyråene. Konferansen fant sted 26.–28. oktober i Oslo. Den samlet 140 deltakere fra ledelsen i statistikkbyråene i de 27 EU-landene, de fire EFTA-landene, samt Storbritannia og kandidatland og potensielle kandidatland til EU. I tillegg deltok representanter fra internasjonale organisasjoner som EU og OECD. Temaet for konferansen var «Innovation management in the ESS: from experimentation to production».

Det er første gang arrangementet har blitt gjennomført i Norge, og det er også første gang i nyere tid at vertskapet er lagt til et land utenfor EU. Tilbakemeldingene på konferansen har vært positive, både fra deltakerne og medarrangør Eurostat.

Arbeid med FNs bærekraftsmål

Ved slutten av 2022 var 93 av 231 unike globale bærekraftsindikatorer publisert på faktasiden www.ssb.no/sdg. Disse består av både statistiske og ikke-statistiske indikatorer, og 52 av indikatorene er basert på offisiell statistikk. Fra 2020 har SSB i hovedsak jobbet med å tilrettelegge for rapportering for de nasjonale målepunktene som ble foreslått i Meld. St 40 (2020-2021) Mål med Mening. Dette arbeidet krever tett samarbeid med en rekke andre etater som produserer data og statistikk, samt koordinerende departementer for de respektive bærekraftsmålene.

Internasjonalt utviklingssamarbeid

Formålet med det internasjonale utviklingssamarbeidet er å bidra til utvikling av gode nasjonale statistikkssystem i SSBs samarbeidsland. Gjennom utviklingssamarbeidet følger SSB opp etterspørsel fra norske bistandsmyndigheter og oppfordring fra FN og Agenda 2030 om å bidra til å styrke kapasiteten innen statistikk i utviklingsland. SSBs har en egen seksjon for internasjonalt utviklingssamarbeid med ansvar for å koordinere bistandsprosjektene, mens fagpersoner fra hele virksomheten bidrar til gjennomføring av aktiviteter. Mange medarbeidere opplever at arbeidet også styrker egen fagkompetanse og gir økt motivasjon.

Ved utgangen av 2022 hadde SSB etablerte samarbeid med nasjonale statistikkbyrå i 12 land, inkludert Ukraina. På grunn av krigen i Ukraina ble langtidsrådgiveren i Kyiv kalt hjem i februar, men samarbeidet med statistikkbyrået i Ukraina (SSSU) har fortsatt gjennom hele året. SSB samarbeider også tett med internasjonale organisasjoner og bidrar inn i ulike arbeidsgrupper, blant annet har SSB bidratt aktivt inn til nye retningslinjer for statistikk om statsløse som forventes vedtatt i 2023.

3.4. SSB skal samle inn, bruke og dele data til beste for samfunnet

For å nå dette målet må SSB sørge for at data innhentes, brukes og deles effektivt. SSB må også bidra til kvalitet og kontinuitet i grunlagsdata og utnytte veksten i nye datakilder. Videre er det avgjørende at SSB opprettholder god informasjonssikkerhet, slik at befolkningen har tillit til at vi behandler data og informasjon konfidensielt og sikkert.

Sentrale oppgaver i 2022 har vært å forberede omlegging av statistikkproduksjonen til ny, skybasert dataplattform, Dapla, samt å fortsette arbeidet med Sirius-prosjektet. Å videreutvikle en effektiv datainnsamling har også vært viktig. SSB har blant annet forberedt utfasing av Altinn II og overgang til Altinn 3, og arbeidet med en rekke nye datakilder. Videre har SSB prioritert å forbedre tjenestene for tilgjengeliggjøring av mikrodata.

³ Directeurs Généraux des Instituts Nationaux Statistiques

Dapla

Dapla er SSBs nye plattform for statistikkproduksjon i sky. Plattformen skal gjøre det enklere å finne, bearbeide, koble, forvalte og dele data.

I 2022 har grunnleggende funksjonalitet for statistikkproduksjon kommet på plass på Dapla, og det er vedtatt og implementert prinsipper for klassifisering og tilgangsstyring. Videre er det første hele produksjonsløpet for en enkeltstatistikk etablert på plattformen. Fra 2022 brukes Dapla til å motta data fra flere nye kilder, blant annet data fra Altinn 3, Skatteetaten, Utdanningsdirektoratet og Statens Vegvesen.

Alle statistikkavdelinger har utarbeidet planer for flytting av sine produksjonsløp. Flere statistikker er under omlegging med forventet ferdigstilling i 2023. Det er i tillegg utarbeidet et veikart for utvikling av plattformen som oppdateres løpende.

Det er stor konkurranse om utviklerkompetanse på arbeidsmarkedet, og det har vært utfordrende å sikre tilstrekkelig utviklerkompetanse til arbeidet med Dapla. For å kunne opprettholde farten i utviklingen av plattformen, har det derfor vært nødvendig å leie inn ekstern kompetanse. SSB planlegger for å erstatte denne kompetansen med interne ansettelser i 2023.

Sirius

Overgangen til ny digital skattemelding for personer og til ny digital næringsspesifikasjon for upersonlig skatteyttere, Sirius-prosjektet hos Skatteetaten, skjer gradvis over flere år.

I 2022 har SSB mottatt fullskala skattemelding for personer samt næringsspesifikasjoner som gjelder personlig næringsdrivende (enkelpersonsforetak) for skatteåret 2021. Både mottak og klargjøring av data for skattestatistikk for personer og inntektsstatistikk for personlig næringsdrivende har foregått på Dapla. Skatt- og inntektsstatistikk basert på de nye datakildene fra Skatteetaten er publisert som planlagt, og vil publiseres årlig. Videre er det igangsatt et samarbeid med Skatteetaten for å modernisere skatteoppgjøret, dette arbeidet fortsetter i 2023.

Utfasing av Altinn II og overgang til Altinn 3

Dagens versjon av Altinn, Altinn II, skal erstattes av ny plattform, Altinn 3, innen juni 2025. SSB har om lag 130 aktive tjenester (skjema, vedleggs- og sluttbrukersystemløsninger) på Altinn II, og det må tas høyde for at om lag 120 av tjenestene må reetableres på den nye plattformen.

I 2022 har SSB utviklet en generell vedleggsløsning i Altinn 3 som kan erstatte de aller fleste av de 34 vedleggsløsningene som eksisterer i Altinn II. Ved utgangen av året var i tillegg åtte skjema-tjenester ferdig utviklet, mens 18 var under arbeid.

For SSB vil det være svært utfordrende å rekke fristen for omlegging i juni 2025. Dette skyldes at fristen er framskyndet, samtidig som Digitaliseringsdirektoratet sitt arbeid med utvikling av nødvendig funksjonalitet i Altinn 3 og Altinn Studio⁴ tar lenger tid enn anslått og forventet.

Arbeid med nye datakilder

Ved å ta i bruk nye datakilder kan SSB utvikle ny statistikk, forbedre eksisterende statistikk og effektivisere statistikkproduksjonen. Det kan også bidra til å redusere oppgavebyrden for næringsliv og personer. I løpet av året har SSB arbeidet med flere nye datakilder. Under er eksempler på noe

⁴ Altinns nye verktøy for å utvikle digitale tjenester

av arbeidet som er gjort. Arbeidet med kvitteringsdata fra dagligvarekjeder og transaksjonsdata fra Nets beskrives særskilt.

- Vedtak om opplysningsplikt for aktører som er innlødere (acquirere) for internasjonale betalingskort i Norge ble fattet høsten 2022. Vedtaket gjelder aggregerte opplysninger om betalingstransaksjoner for internasjonale betalingskort.
- Arbeid for å erstatte dagens innsamlingsløsning for grensehandelsstatistikk på telefon med nettbaserte løsninger er under gjennomføring.
- Undersøkelsen om voksnes læring og levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø er transformert fra telefon til mixed-mode, slik at en større andel av intervjuene gjennomføres selvadministrert via et webgrensesnitt.
- Det meste av datainnsamlingen til Forbruks- og tidsbruksundersøkelsene gjennomføres selvadministrert via ulike nettbaserte applikasjoner.
- Nye gjeldsregistre er hentet inn og tatt i bruk i inntektsstatistikken og i analyser.
- Data for yrkesgodkjenning fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse er hentet inn, og vurdering med tanke på bruk er igangsatt.
- Overgang til API-løsning for datainnhenting fra Utdanningsdirektoratet og Skatteetaten er igangsatt.
- Bruken av strekkodedata til prisstatistikk er utvidet.
- Prisdata som tidligere var på nett, og som er flyttet til apper, er erstattet med rapportering fra dataeier.
- Elhub er tatt i bruk for månedlig og kvartalsvis nasjonalregnskap for konsum i husholdningene, og i årlig elektrisitetsstatistikk.
- Det er jobbet videre med nye datakilder for delingsøkonomi. SSB bidrar i kvalitetssikring av data fra Eurostat for de store delingsplattformene, som Eurostat publiserer som eksperimentell statistikk.
- Ny automatisert innrapportering av hendelsesbaserte data fra det kommunale barnevernet er under utvikling.
- Webscraping⁵ av metadata for å berike transaksjonsdata er testet.
- API for fergetakster er testet.
- Åpne kilder for naturgass er testet.

Kvitteringsdata fra dagligvarebransjen og transaksjonsdata fra Nets

SSB gjorde 9. mai vedtak om opplysningsplikt for kvitteringsdata fra dagligvarekjedene og betalings-transaksjoner via BankAxept fra Nets Branch Norway. Disse datakildene gir SSB nye muligheter til å forbedre kvalitet i statistikk, utvikle ny statistikk og effektivisere og samordne datainnsamling. Kvitteringsdata kan også bidra til redusert oppgavebyrde for respondenter. I første omgang er dette aktuelle datakilder til statistikkene over forbruk og kosthold. På sikt er kvitteringsdata også en aktuell kilde i produksjon av annen offisiell statistikk, blant annet prisstatistikk, statistikk om varehandel og næringslivstjenester og statistikk om virksomheter, foretak og regnskap.

COOP, Norgesgruppen og Nets har klaget på vedtaket om opplysningsplikt. SSB ferdigbehandlet klagen i oktober 2022, og opprettholdt da sitt vedtak. Ved utgangen av året var klagen til behandling hos Finansdepartementet. Datatilsynet varslet 29. november om vedtak om å nedlegge "forbud mot å behandle bongdata på grunnlag av vedtak om opplysningsplikt fattet av SSB". Svarfrist for kommentarer fra SSB er satt til 20. januar 2023.

I påvente av Finansdepartementets klagesaksbehandling og Datatilsynets vurdering om mulig forbud, har SSB satt arbeidet med kvitteringsdata i bero. Forbruksundersøkelsen er gjennomført, men som en spørreundersøkelse uten den planlagte bruken av kvitteringsdata. Kostholds-

⁵ Uttrekk av informasjon fra internett.

statistikken er forsinket og utsatt på ubestemt tid. Det jobbes med å undersøke alternative datakilder som kan sikre at noen hovedtall kan publiseres.

SSBs muligheter for videreutvikling og etablering av nye statistikker avhenger av en rekke faktorer, blant annet omfang av og tilgang til data. Utfallet av denne saken vil ha betydning for SSBs framtidige muligheter til å innhente opplysninger som er nødvendige for utvikling, utarbeiding eller formidling av offisiell statistikk. Dersom den pågående saksbehandlingen og eventuelt etterfølgende dialogen med Datatilsynet ikke gir SSB nødvendig avklaring, vil SSB vurdere å ta saken videre til Personvernemnda.

Styringsparameter: Oppgavebyrde

SSB arbeider kontinuerlig for å redusere oppgavebyrden for respondenter. Dette skjer gjennom å ta i bruk nye datakilder, automatisere datainnsamling og å øke bruken av administrative data eller andre typer sekundærkilder til statistikkproduksjonen. Forenkling og videreutvikling av SSBs skjema baserte løsninger bidrar også til å redusere oppgavebyrden.

Oppgavebyrden for næringslivet var 64 årsverk i 2022, mot 65 årsverk i 2021. Den var dermed innenfor resultatkravet fra Finansdepartementet på 65 årsverk. Nedgangen skyldes i hovedsak redusert tidsbruk på noen av de mest omfattende skjemaundersøkelsene.

Oppgavebyrden for personer har økt fra 15 årsverk i 2021 til 19 årsverk i 2022. Dette skyldes hovedsakelig variasjon i statistikkporteføljen. I 2022 er det gjennomført flere større, periodiske undersøkelser, blant annet levekårsundersøkelsen, levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø, PIAAC⁶, undersøkelsen om studenters levekår og undersøkelsen om voksnes læring. Forbruks- og tidsbruksundersøkelsene er ikke inkludert i tallene, da vi ikke har løsninger for å estimere tidsbruk for disse.

Når det gjelder undersøkelsene som gjennomføres årlig, har verken utvalgsstørrelse eller intervjuetid endret seg. Dersom styringsparameteren kun inkluderte disse undersøkelsene, ville resultatet i 2022 vært uendret eller ha gått litt ned fra 2021.

Tabell 3.5 Oppgavebyrde

Antall årsverk	2020	2021	2022	Resultatkrav
Oppgavebyrde næringsliv	69	65	64	≤ 65 årsverk
Oppgavebyrde personer	17	15	19	≤ 15 årsverk

Deling av data

Å forbedre tjenestene for tilgjengeliggjøring av mikrodata er en viktig oppgave for SSB. Dette gjøres blant annet gjennom å videreutvikle tjenesten microdata.no, tiltak for å få flere og raskt oppdaterte variabler i løsningen, og ulike tiltak for å forbedre og effektivisere saksbehandlingen for tradisjonell (manuell) tilgjengeliggjøring av data.

I 2022 har SSB jobbet med å videreutvikle mer selvbetjente løsninger for mikrodata. Blant annet er variabellister forbedret og microdata.no er videreutviklet med ny funksjonalitet. Antallet variabler i microdata.no har nå økt til over 400. Tiden fra statistikkpublisering til tilgjengeliggjøring av variabler i microdata.no har variert fra 8 til 125 dager.

For å øke kjennskapen til og bruken av microdata.no gjennomførte SSB i løpet av året 27 kurs for forskere, studenter, offentlige virksomheter og konsulenter. Dette er nesten dobbelt så mange kurs

⁶ The Programme for the International Assessment of Adult Competencies

som i 2021. Det ble gjennomført både introduksjonskurs og ulike temakurs, samt enkelte kurs på engelsk. Til sammen har 469 personer deltatt på kursene.

Styringsparameter: Bruk av microdata.no

Det er et mål at antallet brukere av microdata.no skal øke, og i 2022 har antall brukere fortsatt å øke. Totalt har 808 unike brukere vært pålogget i 2022, mot 652 i 2021. 431 brukere er nye brukere. SSB ser økningen i sammenheng med utstrakt kursvirksomhet og arbeidet som er gjort med å videreutvikle løsningen.

Til sammenligning jobbet SSB med 289 tradisjonelle oppdrag. Dette er en økning i forhold til 2021. Noe av årsaken til dette er at levekårsindikatorer har blitt oppdatert med nye årganger.

Tabell 3.6 Antall brukere av microdata.no og antall tradisjonelle oppdrag om tilgjengeliggjøring av data

	2021	2022
Tilgjengeliggjøring av data via microdata.no		
Antall unike brukere	652	808
Antall nye brukere	295	431
Tradisjonell (manuell) tilgjengeliggjøring av data¹		
Oppdrag under arbeid	246	289
Oppdrag levert	174	263

¹ Innenfor hvert enkeltoppdrag er det et ulikt antall prosjektmedarbeidere som har vedtak om tilgang til de tilgjengeliggjorte datasettene.

Styringsparameter: Saksbehandlingstid for deling av data

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for tradisjonell tilgjengeliggjøring av data til forskning skal reduseres, og SSB jobber systematisk for å effektivisere saksbehandlingen.

Når det gjelder mikrodataoppdrag, måler SSB fra 2022 også tid fra mottatt søknad om mikrodata til søknaden er godkjent av jurist. Dette har vi ikke hatt tallgrunnlag for å måle tidligere. De nye beregningene innebærer at tallene for 2021 og 2022 ikke er sammenlignbare.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for mikrodataoppdrag var i 2022 på 221 arbeidsdager. Saksbehandlingstiden varierte fra 5 dager for oppdraget som tok kortest tid, til 409 dager for oppdraget som tok lengst tid å behandle. Medianen var 120 arbeidsdager. Lang saksbehandlingstid for enkeltoppdrag skyldes ofte at prosjekter går over flere år, og at tidligere oppdrag blir gjenåpnet når det søkes om tilleggsleveranser eller prosjekter blir forlenget. Saksbehandlingstiden påvirkes også av at mange prosjekter venter på data fra andre registre som skal kobles til SSBs data. Mer enn halvparten av SSBs mikrodataoppdrag er oppdrag som skal kobles med data fra helseregistre.

Når det gjelder tabelloppdrag, har SSB jobbet med å forenkle produksjon og leveranser av en del faste oppdrag. Dette har bidratt til at saksbehandlingstidene har gått ned fra 36 dager i 2021 til 29 dager i 2022.

Tabell 3.7 Saksbehandlingstid for deling av data

Saksbehandlingstid – antall arbeidsdager	2021	2022
Mikrodata		
Gjennomsnitt	128	221
Median	107	120
Raskest	5	5
Lengst	482	409
Tabelloppdrag		
Gjennomsnitt	36	29
Median	31	21
Raskest	25	3
Lengst	98	62

Etterlevelse av EUs personvernforordning

SSB har etablert et eget prosjekt, PAPIS, som skal bringe SSBs behandling av personopplysninger i samsvar med EUs personvernforordning (GDPR) gjennom etablering av løsninger for pseudonymisering av personidentifiserende variabler. Det er laget tekniske løsninger og rutiner for å tilfredsstille kravene om pseudonymisering i tråd med regelverket. Ferdigstillingen av prosjektet er imidlertid blitt forsinket. Dette skyldes blant annet at IT-siden av prosjektet er mer komplekst enn først antatt.

3.5. Omfang og innretning på eksterne oppdrag

SSB skal, i henhold til tildelingsbrevet, rapportere kort om omfang og innretning på eksterne oppdrag i 2022.

Inntektene fra eksterne oppdrag er på totalt 262 millioner kroner. 89 prosent av inntektene kommer fra statlig og kommunal forvaltning.

Tabell 3.8 Omfang og innretning på eksterne oppdrag

	Statlig og kommunal forvaltning	EU og utenlandske kunder	Høyskoler, universitet og forskningsinstitutt	Øvrige kunder	Periodisering ¹	Sum
Tverrfaglig oppdrag	83 282	11 809	414	2 336	-12 250	85 591
Forskning og analyse	59 601	2 007	11 518	1 605	-968	73 763
Statistikk	45 188	2 093	0	2 953	1 012	51 245
Internasjonalt utviklingssamarbeid	32 468	3 787	0	0	-9 284	26 970
Deling av data	13 340	141	5 439	4 102	1 237	24 259
Sum	233 879	19 837	17 371	10 996	-20 254	261 829

¹ Det er kun ved fakturering at inntekter kobles til kunde og type oppdrag klassifiseres. SSB har kontrakter med forskuddsvis- og etterskuddsvis fakturering. Samlet fakturering for 2022 pr. kundekategori er i tabellens fire første kolonner. Forskuddsfakturerte inntekter hvor arbeidet skal utføres kommende år kommer til fradrag i kolonnen periodisering. I tilfeller hvor etterskuddsvis fakturering er avtalt for arbeid utført i 2022, inkluderes inntekt i kolonnen periodisering.

- *Tverrfaglig oppdrag* omfatter inntekter for tverrgående oppdrag som ikke faller inn under de andre kategoriene. PIAAC⁷ utgjør 15,6 millioner kroner i 2022.
- *Forskning og analyse* omfatter 44,9 millioner kroner fra forskningsavdelingens virksomhet, mens resterende 28,9 millioner kroner er fordelt mellom øvrige avdelinger. I hovedsak er inntekter i kategorien høyskoler, universitet og forskningsinstitutt samarbeidsprosjekter hvor Norges Forskningsråd tildeler konkurranseutsatte midler. I 2022 ble forskningsavdelingens modellarbeid for Finansdepartementet overført grunnbevilgningen og inntektene er redusert tilsvarende med 12 millioner kroner.
- *Statistikk* omfatter inntekter knyttet til statistikker tilgjengelig i statistikkbanken på ssb.no.

⁷ The Programme for the International Assessment of Adult Competencies

- *Deling av data* omfatter inntekter fra mikrodataoppdrag og tabelloppdrag. Dette er oppdrag hvor SSB utleverer statistiske datasett, blant annet til forskning, eller statistikk som er spesialbestilt etter kundens kravspesifikasjon. Abonnement er tidsbegrensede tabelloppdrag, og inngår også i denne kategorien. I tillegg er prosjektet microdata.no, som delfinansieres av Norges forskningsråd, inkludert i kategorien.

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1. Systematisk arbeid for forbedring og effektivisering

Å etablere statistikkproduksjonen på ny skybasert dataplattform (Dapla) er et av de viktigste virkemidlene for forbedring og effektivisering i SSB. I en overgangsperiode må SSB produsere statistikk på Dapla og på gamle systemer parallelt. For at medarbeiderne skal kunne lære seg nye programmeringsspråk og legge om produksjonsløpene må SSB i tillegg frigjøre tid til kompetanseutvikling. I overgangsperioden vil det derfor være vanskelig å hente ut tydelige effektiviserings- og forbedringseffekter. Arbeidet med Dapla i 2022 er nærmere beskrevet i del 3.4.

I 2022 implementerte SSB en ny modell for oppfølging av utviklingstiltak. Det er opprettet et tverrgående utvalg, ledet av IT-direktøren, som nå følger opp alle de utviklingsorienterte prosessene i SSB. Målet er mer helhetlig styring av utviklingsaktiviteter og mer effektiv bruk av ressurser.

SSB har også evaluert de tre pilotene på tverrfaglige autonome produktteam, som ble etablert i 2021. Målet med pilotene var økt innsikt og forståelse om produktteam som arbeidsform i drift- og utviklingsarbeidet. Hovedfunnene er at tverrfagligheten har styrket kompetansehevingen og samarbeidet i teamene, og at smidig som arbeidsform egner seg godt til utviklingsoppgaver i SSB. Erfaringene fra pilotene viser at tilgang til utviklerkompetanse er en kritisk suksessfaktor, samtidig er det utfordrende å rekruttere og opparbeide slik kompetanse.

Vurdering av produktivitetsutvikling

SSB skal i årsrapporten gi en samlet vurdering av produktivitetsutviklingen i etaten. Vurderingen for 2022 er gjort med utgangspunkt i oppnådde resultater (jf. tabell 2.1 og 2.2 og del 3) samt data fra timeverksregistrering.

I 2022 ble det registrert om lag 1,3 millioner timeverk i SSB. Nærmere to tredeler av de registrerte timeverkene ble brukt på kjerneoppgaver som statistikkproduksjon, forskning og analyse, deling av data og tabelloppdrag. Dette er på nivå med 2020 og 2021.

I 2022 har SSB, med tilsvarende ressursgrunnlag som foregående år, opprettholdt omfanget på produksjonen. Samtidig er kvaliteten i hovedsak opprettholdt eller forbedret, og det er gjennomført en rekke utviklingstiltak. Det er gjort forbedringer og fornyelse innenfor både statistikk og forskning, produksjonsløsningene fornyes, og SSB er pådriver for at det norske statistikksystemet utvikles i tråd med statistikkloven og tildelingsbrev.

4.2. Status for oppfølging av virksomhetsstrategien

Strategien til SSB inneholder tre hovedmål, som hver er inndelt i tre delmål. I 2021 og 2022 har SSB valgt å rette en særskilt innsats mot tre av delmålene, hvor utviklingsmulighetene ble vurdert å være størst:

- Vi skal sørge for at våre produkter og tjenester er tilpasset ulike målgrupper
- Vi skal bidra til kvalitet og kontinuitet i grunnlagsdata og utnytte veksten i nye datakilder
- Vi skal sørge for effektiv innhenting, bruk og deling av data

Strategien følges opp i SSBs ordinære styringsprosesser. Det er utarbeidet en langtidsplan som konkretiserer hvordan SSB skal prioritere i løpet av kommende treårsperiode for å nå målende i strategien. I årlige mål- og disponeringsbrevene fra administrerende direktør til avdelingsdirektørene går det fram hva hver avdeling skal gjennomføre det enkelte budsjettår for å bidra til den samlede måloppnåelsen. Det er etablert indikatorer for å gi grunnlag for å vurdere

måloppnåelsen. Resultater og måloppnåelse vurderes, rapporteres og følges opp internt i hvert tertial.

Det vises for øvrig til omtale av resultater og måloppnåelse i del 3.

4.3. Internkontroll og risikostyring

Retningslinjer for europeisk statistikk og kvalitetsgjennomgangene utgjør en viktig del av det etablerte internkontrollsystemet i SSB. På grunn av Eurostats fagfelleevaluering av SSB, utarbeidingen av system for kvalitet i offisiell statistikk, og påfølgende gjennomføringen av kvalitetsevalueringer, har SSB besluttet å utsette en egenevaluering av internkontrollen. Resultatene fra de ovennevnte undersøkelsene vil, sammen med risikovurderinger, bli benyttet i evalueringen og videreutviklingen av internkontrollen.

Risikostyring er en forutsetning for god internkontroll. I 2022 er policy, prosedyrer og maler forbedret, testet og vedtatt med formål om å etablere mer systematisk risikobasert internkontroll på operativt nivå. Implementering vil fortsette i 2023. Opplegget for overordnet risikovurdering i SSB er i tråd med føringene fra Finansdepartementet.

4.4. Sikkerhet og beredskap

Et endret sikkerhetspolitisk bilde i Europa har ført til økt beredskap og fokus på sikkerhet. God informasjonssikkerhet er en forutsetning for befolkningens tillit til at SSB behandler data og informasjon konfidensielt, og for at SSB skal kunne levere på samfunnsoppdraget. Å opprettholde god informasjonssikkerhet har derfor vært en viktig prioritering i 2022.

Sikkerhetsarbeidet i SSB utføres i henhold til ISO27001/2-standarden, og sikkerhetstilstanden vurderes å være på et tilfredsstillende nivå. Gjennomgang av organisatoriske, menneskelige, fysiske og teknologiske kontroller viser godt samsvar med dokumenterte prosessbeskrivelser, og det er iverksatt tiltak på områder hvor det er påvistvist forbedringspotensial.

Som følge av at statistikkproduksjonen skal flyttes over til ny, skybasert dataplattform, er SSB nå i en overgangsfase med infrastruktur både på egne dataservere på bakken og i skyløsninger. Flere sammensatte systemer fører til en økt mengde sårbarheter. SSB jobber aktivt med å kartlegge og håndtere disse. Det er vedtatt ny policy for tilgangsstyring både for dagens bakkesystemer og sky-løsningene.

Det er ikke registrert alvorlige informasjonssikkerhetshendelser i 2022, men det er observert flere forsøk på angrep gjennom blant annet phishing-epost⁸ og automatiserte søk mot SSBs tjenester. Det har også vært noen målrettede forsøk på direktørsvindel⁹. Intern behandling og klassifisering av informasjon, samt feilkonfigurerings av systemer, har ført til situasjoner der konfidensialitet kan ha vært truet, men alle de registrerte tilfellene er kategorisert med lav alvorlighetsgrad og har blitt håndtert fortløpende. Ett av tilfellene omhandlet imidlertid personopplysninger, og saken ble rutinemessig meldt til Datatilsynet.

SSB sluttførte i juni 2022 første versjon av en felles vurdering av personvernkonsekvenser for personstatistikk på SSBs skyplattform (Dapla). Formålet var både å beskrive behandlingen av personopplysninger, og vurdere om den er nødvendig og proporsjonal. I vurderingen ble det

⁸ Forsøk på svindel/manipulasjon ved bruk av epost.

⁹ Svindelform der bakmenn kontakter ansatte i en virksomhet og utgir seg for å være noen i virksomhetens ledelse.

identifisert iboende og gjenværende risikoer ved behandlingsformålet personstatistikk på Dapla, og det konkluderes med at restrisiko er akseptabel slik at behandlingen kan gjennomføres.

I tillegg til personvernkonsekvensvurderingen gjennomførte SSB flere andre, større aktiviteter knyttet til sikkerhet og beredskap i 2022, herunder:

- videreutvikling og operasjonalisering av styringssystem for sikkerhet (ISMS)
- ekstern penetrasjonstest av bakkesystemer
- ekstern ROS-analyse av sky-løsninger
- Gap-analyse mot ISO27002:2022
- ROS-analyse knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap
- revisjon av alle policydokumenter og prosedyrer på informasjonssikkerhetsområdet
- beredskaps- og brannøvelser

SSB jobber kontinuerlig med å forbedre rutiner og systemer for aktivt å forebygge hendelser. For at vi skal opprettholde ønsket sikkerhetsnivå framover, er evne til å oppdage og respondere på nye trusler og endringer i risikobildet avgjørende. Dette vil kreve investeringer i systemer og videreutvikling av kompetansen på området.

4.5. Personalmessige forhold¹⁰

Antall ansatte og antall årsverk

Fra 2021 til 2022 har antall ansatte i SSB økt med fire, og antall avtalte årsverk har økt med fem. Antall ansatte i Oslo har økt med fire, og antall ansatte i Kongsvinger er uendret.

Tabell 4.1 Antall ansatte og avtalte årsverk (ekskl. intervjuere)

	Antall ansatte		Avtalte årsverk	
	2021	2022	2021	2022
Kongsvinger	304	304	295	298
Oslo	529	533	513	515
Totalt	833	837	808	813

Tabell 4.2 Utførte årsverk per 31.12.22

	2021	2022
Utførte årsverk, ekskl. intervjuere	762	760
Utførte årsverk, intervjuere	40	47
Utførte årsverk, totalt	798	807

Kjønns sammensetning

SSB har en relativt jevn kjønnsbalanse, med en noe lavere andel kvinner enn menn i 2022.

¹⁰ Kilde til personal og sykefraværstall er SAP

Tabell 4.3 Kjønnssammensetning per 31.12.22

	Kongsvinger	Oslo	Totalsum
Kvinne	149	248	397
Mann	155	285	440
Totalsum	304	533	837

Sykefravær

Sykefraværet i 2022 var på 4,4 prosent. Dette er en økning fra unntaksårene 2020 og 2021, men tilnærmet likt sykefraværene i årene før koronapandemien. Det ble ikke satt måltall for sykefraværet for 2022.

SSB jobber systematisk for å opprettholde et godt arbeidsmiljø for å forbygge sykefravær. I 2022 ble det gjennomført HMS runder der avdelingsdirektører, sammen med verneombud, gjennomførte samtaler med sine ansatte om psykososiale forhold. I tillegg ble det gjennomført vernerunde som omhandlet fysiske forhold

Som et av flere forebyggende helse- og arbeidsmiljøtiltak gis ansatte mulighet til en time trening i arbeidstiden per uke. Videre gjennomfører bedriftshelsetjenesten ergonomisk tilpasning til alle som har behov for dette. Gravide ansatte tilbys samtale med bedriftsjordmor.

Tabell 4.4 Sykefravær, fordelt på kjønn og totalt

	2021	2022
Menn	2,5	3,1
Kvinner	3,9	6,0
Totalt	3,1	4,4

Tabell 4.5 Sykefravær, fordelt på lengde og kjønn

	Egenmeldt	Legemeldt <16	Legemeldt >16	Total SSB
Menn	1,4	0,4	1,3	3,1
Kvinner	1,7	0,8	3,5	6,0
Total	1,6	0,6	2,2	4,4

Tabell 4.6 Sykefravær, fordelt på kjønn og alder

	Menn	Kvinner	SSB
20-29	1,5 %	2,8 %	2,1 %
30-39	2,5 %	7,1 %	4,5 %
40-49	3,1 %	5,4 %	4,1 %
50-59	4,2 %	4,9 %	4,5 %
60+	2,8 %	8,8 %	6,5 %
Total	3,1 %	6,0 %	4,4 %

Tabell 4.7 Sykefravær, fordelt på alder og sted

	Oslo	Kongsvinger	SSB
20-29	1,9 %	2,4 %	2,1 %
30-39	3,9 %	6,3 %	4,5 %
40-49	4,2 %	4,0 %	4,1 %
50-59	4,0 %	5,5 %	4,5 %
60+	4,3 %	9,6 %	6,5 %
Total	3,0 %	3,5 %	4,4 %

Tabell 4.8 Sykefravær, fordelt på lengde og sted

	Oslo	Kongsvinger	SSB
Egenmeldt	1,6	1,5	1,6
Legemeldt<16 dager	0,6	0,5	0,6
Legemeldt>16 dager	1,6	3,6	2,3
Total	3,9	5,5	4,4

Tilgang på kompetanse

Kompetansesituasjonen i SSB vurderes generelt som god. I 2022 var det i hovedsak god søkning til utlyste stillinger både i Oslo og Kongsvinger, men med et noe høyere antall søkere til stillinger i Oslo. Antallet søkere varierer mellom de ulike fagområdene. Arbeidsmarkedet har vært stramt i 2022, med økt konkurranse om kvalifiserte kandidater. Sammenlignet med tidligere år, har antallet stillinger som trekkes på grunn av begrenset søkergrunnlag gått noe opp. Det er iverksatt tiltak for å synliggjøre SSB som en attraktiv arbeidsgiver.

Rekruttering innen IT-utvikling vurderes fortsatt å være spesielt utfordrende. I 2022 har SSB fortsatt å lyse ut stillinger innen IT-utvikling med arbeidssted i hele landet. Totalt fem stillingsutlysninger i 2022 er kunngjort med denne muligheten, og to medarbeidere er ansatt med avtale om permanent fjernarbeid. Tiltaket skal evalueres i 2023. SSB har inngått samarbeid med et rekrutteringsbyrå som skal bistå med å rekruttere IT-kompetanse til Kongsvinger.

Kompetanseutviklingen i SSB følger planer for omlegging av statistikkproduksjonen til ny dataplattform. Det er et stort behov for ny kompetanse, særlig knyttet til nye programmeringsspråk og -verktøy. SSB tilbyr medarbeidere målrettede kurs, både med interne og eksterne krefter for å møte behovet for ny kompetanse. Det er også etablert møteplasser for deling av kompetanse.

Høsten 2022 innledet SSB et samarbeid med Økonomisk Institutt ved Universitetet i Oslo (UIO) om et praksisløp for masterstudenter i samfunnsøkonomi. Praksisperioden skal gi studentene erfaring med ulike arbeidsformer og problemstillinger i arbeidslivet, og vil også gi SSB tilgang på ny og verdifull kompetanse.

Utdanningsnivå

Til mange av de ledige stillingene i SSB er det et krav om mastergrad. Andelen medarbeidere med mastergrad eller tilsvarende i Kongsvinger har økt markant de siste årene, selv om andelen fortsatt er lavere enn i Oslo. Fra 2016 til 2022 har andelen med høyere grads utdanning i Kongsvinger økt fra 38 til 54 prosent. I Oslo var andelen med høyere grads utdanning 72 prosent i 2022.

Tabell 4.9 Utdanningsnivå Kongsvinger

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Allmenn/etat	35 %	31 %	28 %	24 %	21 %	17 %
Lavere grad	23 %	26 %	25 %	27 %	27 %	29 %
Høyere grad	42 %	43 %	47 %	49 %	52 %	54 %

Tabell 4.10 Utdanningsnivå Oslo

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Allmenn/etat	10 %	10 %	9 %	9 %	8 %	7 %
Lavere grad	19 %	18 %	19 %	19 %	20 %	21 %
Høyere grad	71 %	72 %	72 %	72 %	72 %	72 %

Turnover

90 medarbeidere sluttet eller gikk ut i ulønnet permisjon i 2022. Dette gir en samlet turnover på 10,8 prosent, mot 9,4 prosent i 2021. 26 av de som sluttet i 2022 gikk av med pensjon. Mange av disse hadde en tjenestetid på over 40 år.

Alle som slutter i sin faste stilling, får tilbud om å svare på en anonym sluttundersøkelse. I 2022 var ønske om nye utviklingsmuligheter, bedre lønn og flere karriereutviklingsmuligheter de hyppigste sluttårsakene blant respondenten. SSB vil følge med på utviklingen i 2023.

Likestilling og ikke-diskriminering

SSB har som offentlig myndighet og arbeidsgiver en redegjørelsesplikt i henhold til likestillings- og diskrimineringsloven. Rapporteringen for 2022 framkommer under.

Lønnsforskjeller er beregnet ved å dele opp fastlønn og ulike tillegg og goder for regnskapsåret 2022. I arbeidet med utforming av stillingsnivåer ble kartleggingsverktøyet til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet benyttet. Alle stillingskoder er vurdert opp imot kriteriene kompetanse, ansvar, arbeidsforhold og anstrengelser, og inndelt i 5 ulike stillingsnivåer der 1 er laveste og 5 er høyeste stillingsnivå.

For avtalt lønn/fastlønn viser resultatene at kvinners andel av menns lønn er 95,1 prosent. Noe av forskjellen kan forklares i at det i stillingsnivå 5 er noen få enkeltpersoner som trekker opp lønnsgjennomsnittet for menn. Lønnsfordelingen er jevnere i stillingsnivåene 2 og 3 som utgjør 90 prosent av de ansatte.

Tabell 4.11 Likestilling og ikke-diskriminering, lønnsforskjeller^{1,2}

	Kjønnsfordeling på ulike stillingsnivåer		Lønnsforskjeller				
			Oppgitt som kvinners andel av menns lønn				
	Kvinner	Menn	Kontante ytelser			Naturalytelser	
			Sum kontante ytelser	Fast lønn	Uregelmessige tillegg	Overtids- godtgjørelser	Sum skattepliktige naturalytelser
Total	397	440	95,0 %	95,1 %	123,1 %	77,7 %	60,1 %
Nivå 1	:	:	:	:	:	:	:
Nivå 2	64	58	98,2 %	98,2 %	82,7 %	98,9 %	71,8 %
Nivå 3	299	335	96,7 %	96,8 %	117,7 %	82,2 %	66,3 %
Nivå 4	25	39	101,9 %	102,0 %	407,0 %	98,9 %	66,7 %
Nivå 5	:	:	:	:	:	:	:

¹ Uregelmessige tillegg og skattepliktige naturalytelser har et relativt lite volum. Det innebærer at det får til dels store prosentvis utslag.

² I stillingsnivå 1 og 5 var det færre enn fem ansatte av hvert kjønn. For å unngå identifisering rapporteres resultatene ikke.

Tabell 4.12 Likestilling og ikke-diskriminering, andre rapporteringskrav

Kjønnsbalanse antall ansatte		Midlertidig ansatte antall ansatte		Foreldrepermisjon antall uker i gjennomsnitt		Faktisk deltid antall ansatte	
Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
397	440	12	19	26,2	14,9	45	20

SSBs arbeid med likestilling og mot diskriminering er formalisert og nedfelt i Lønns- og personalpolitikken, og i en egen handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold. Disse dokumentene er blant annet styrende for arbeidet med rekruttering, og er også viktig i lederopplæringen.

I personal- og lønnspolitikken fastslås det at det skal legges til rette for en god balanse mellom kjønnene i de ulike stillingsgruppene, og at det skal være rom for mangfold på arbeidsplassen med henblikk på kjønn, etnisitet, funksjonsevne, livssyn, alder, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

I handlingsplanen for likestilling, inkludering og mangfold, som ble vedtatt i 2022, er det nedfelt flere innsatsområder med underliggende tiltak. Innsatsområdene er

- rekruttering
- organisasjon, ledelse og karriereutvikling
- lønnspolitikk
- diskriminering, mobbing og seksuell trakassering

Arbeidet med likestilling og mot diskriminering følges opp gjennom året, blant annet gjennom rapportering på tall for kjønnsbalanse og lønnsforskjeller. Likestilling og mangfold er også egen sak i det årlige samarbeidsmøte mellom ledelsen og de tillitsvalgte.

4.6. Fremtidige lokaler for SSB i Kongsvinger

SSBs leiekontrakt for lokalene i Oterveien 23 i Kongsvinger utløper 15. juli 2025 og kan ikke forlenges. I 2022 har SSB derfor arbeidet med å finne framtidige lokaler, med bistand fra Statsbygg. Det er gjennomført en tilbudskonkurranse med påfølgende forhandlingsrunder, og i desember ble leiekontrakt med Bane Nor Eiendom signert. Etter planen flytter SSB inn i et nytt, miljøvennlig kontorbygg ved Kongsvinger stasjon sommeren 2025. I valg av tilbyder er egnethet og totalpris lagt til grunn.

4.7. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen hadde ikke merknader til SSBs regnskap for 2021.

4.8. Oppfølging av fellesføringer for 2022

Konsulentbruk

SSB har de seneste årene jobbet systematisk med å erstatte konsulenter med intern kompetanse, og dette har ført til at bruken av konsulenter er betydelig redusert. I 2022 brukte SSB samlet 26 millioner kroner på konsulenttjenester, hvorav 9 millioner kroner er finansiert av oppdragsinntekter. Sammenlignet med 2021 har kostnadene til konsulentbruk økt noe, men de er mer enn halvert i forhold til 2019. Størstedelen av konsulentbruken har gått til utvikling av programvare og IKT-løsninger, og skyldes at det har vært krevende å rekruttere interne utviklere i et stramt arbeidsmarked.

SSB har ikke brukt midler på kommunikasjonsrådgivning eller andre PR-tjenester i 2022. I underkant av 1 million kroner ble brukt på oversettelsestjenester, medieovervåkning og bistand av teknisk karakter.

Læringer

SSB er tilknyttet Opplæringskontoret Innlandet og har i løpet av 2022 hatt tre lærlinger innen dataelektronikerfaget. SSB er blitt godkjent som lærebedrift for service- og administrasjonsfaget. For høsten I 2023 planlegger SSB for oppstart av lærlinger innen henholdsvis IT drift, IT-utvikling, service og administrasjon, samt kommunikasjon.

5. Vurdering av framtidsutsikter

Den teknologiske utviklingen går stadig raskere og SSB møter høye forventninger fra brukerne. Framover vil SSB derfor måtte bruke mer ressurser på formidling, digital utvikling og informasjonssikkerhet. Samtidig stilles det økte krav til produktivitet. Dette vil kreve tydelige prioriteringer, kompetanseutvikling og god ledelse.

For SSB, som sentral statistikkmyndighet, vil også videreutvikling av program for offisiell statistikk og arbeid med kvalitet innen det norske statistikkssystemet være sentrale oppgaver de neste årene.

5.1. Videre utvikling av det norske statistikkssystemet

Det norske statistikkssystemet har fått et solid rammeverk med ny statistikklov, opprettelsen av et nasjonalt program for offisiell statistikk og etableringen av Utvalget for offisiell statistikk. Dette blir også bekreftet i rapporten fra Eurostats fagfellevurdering (peer review) som ble publisert i 2022. Rapporten fra fagfellevurderingen gir i tillegg anbefalinger på områder der SSB og de andre statistikkprodusentene som ble vurdert, kan bli bedre. Anbefalingene i rapporten vil danne grunnlag for oppfølgingstiltak, og gi retning for SSBs virksomhet og utviklingen av det norske statistikkssystemet i de kommende årene.

Videre utvikling av det norske statistikkssystemet vil også skje gjennom neste nasjonale program for offisiell statistikk. SSB leverte i 2022 et forslag til statistikkprogram for perioden 2024-2027. Statistikkprogrammet skal angi hvilke statistikkområder som dekkes, og hvilke offentlige myndigheter som er ansvarlige for statistikkene. Samtidig skal det være framoverskuende og sikre nødvendig utvikling på prioriterte områder. Det er en viss usikkerhet rundt framtidige statistikkbehov, datatilgang og finansiering, og det er viktig at det nye programmet tar høyde for dette.

Å prioritere på tvers av statistikkområder kan være utfordrende. Framover vil det være behov for å styrke prosessen med å vurdere og prioritere behov for offisiell statistikk, både i SSB, hos andre statistikkprodusenter, i Utvalget for offisiell statistikk og i dialog med brukere.

5.2. Utvikling og effektivisering

Økende forventninger fra brukerne, større konkurranse om oppmerksomheten og stort utviklingsbehov innenfor gitte stramme budsjetttrammer, gjør at SSB må drive kontinuerlig med innovasjon og utvikling. Utviklingsarbeidet er et sentralt virkemiddel for at SSB skal nå sine overordnede mål. I SSBs langtidsplan for perioden 2023-2025 har vi valgt å rette en særskilt innsats mot tre av delmålene, hvor utviklingsmulighetene vurderes som størst:

- Vi skal sørge for at våre produkter og tjenester er tilpasset ulike målgrupper
- Vi skal sørge for effektiv innhenting, bruk og deling av data
- Befolkningen skal ha tillit til at SSB behandler data og informasjon konfidensielt og sikkert

Å etablere statistikkproduksjonen på den nye skybaserte dataplattformen, Dapla, er det viktigste tiltaket for forbedring og effektivisering i SSB. Dapla legger til rette for mer effektiv innhenting, bruk og deling av data, og gir bedre oversikt og kunnskap om dataene SSB besitter. Dette vil bidra til mer effektive arbeidsprosesser, til lavere oppgavebyrde for næringslivet og personer, og bedre produkter og tjenester for brukerne.

I en overgangsperiode må SSB produsere statistikk på Dapla og på gamle systemer parallelt. For at medarbeiderne skal kunne lære seg nye programmeringsspråk og legge om produksjonsløpene må SSB også frigjøre tid til kompetanseutvikling. Dette vil være ressurskrevende.

Et mer fragmentert medielandskap

Medielandskapet er blitt mer fragmentert. Mange aktører ser verdien av å presentere sin versjon av samfunnsutviklingen, og det er blitt lettere for andre å tilby produkter som kan ligne på offisiell statistikk. Formidlingen skjer dessuten raskere og gjennom flere kanaler. Utviklingen innenfor kunstig intelligens går svært fort, og gir også nye muligheter og utfordringer knyttet til formidling. Der tradisjonelle søkemotorer gir lenker til ssb.no, ser vi at kunstig intelligens gir svar uten å sende brukerne til ssb.no, og uten nødvendigvis å referere til SSB som kilde. Informasjonsmangfoldet gir mulighet for kunnskap til flere, men det kan samtidig være vanskelig å vite kvaliteten på analysene som formidles, og å skille informasjon fra desinformasjon. Denne utviklingen stiller nye og høye krav til SSBs formidlingsarbeid.

Innhenting av data

SSB jobber hele tiden med å utvikle mer effektive måter å innhente data på. De kommende årene vil utfasing av Altinn II og overgang til Altinn 3 være viktig for å forbedre datainnsamlingen fra næringslivet. Dette er et omfattende arbeid, hvor om lag 120 av SSBs tjenester i dagens løsning skal reetableres på ny plattform. På sikt forventes overgangen til Altinn 3 å gi økt grad av selvbetjening, universelt utformede og moderne skjemagrensesnitt, og mer effektiv skjema utvikling og -forvaltning. Ettersom Digitaliseringsdirektoratets arbeid med utvikling av nødvendig funksjonalitet tar lenger tid enn anslått og forventet, samtidig som fristen for utfasing av Altinn II er fremskyndet, vil det bli svært utfordrende for SSB å rekke omleggingen innen fristen. Dette medfører behov for økte ressurser til dette området.

Å utnytte data fra nye og eksisterende datakilder er et annet viktig virkemiddel for bedre og mer effektiv innhenting av data. Dette vil kunne bidra til at manuell rapportering fra næringsliv og enkeltpersoner erstattes med mer automatisert innsamling av data. Nye datakilder vil også kunne gi bedre statistikk, forskning og analyse, og bidra til utvikling av ny statistikk. Samtidig reiser dette problemstillinger knyttet til personvern og informasjonssikkerhet. SSB skal ha gode og transparente systemer for å ivareta konfidensielle opplysninger, og vi skal sikre at publiserte statistikker ikke inneholder identifiserbar informasjon. Vi bruker i dag betydelige ressurser for å ivareta dette, og ressursbehovet er økende.

For at personer og virksomheter skal ville oppgi opplysninger til statistikkformål, er det avgjørende at de har tillit til SSB. Undersøkelser, tilbakemeldinger og ikke minst bruk av statistikk fra SSB vitner om høy tillit til produktene våre, og til SSB som institusjon. Likevel er det stadig mer utfordrende å få svar på spørreundersøkelser. Det blir også stilt spørsmål ved vårt behov for data og ved hvilken rolle SSB har og skal ha. Dette kan tyde på at vi har overvurdert kunnskapen om SSBs rolle og samfunnsoppdrag i befolkningen, og at vi må rette en større innsats mot å sikre at respondenter og andre viktige interessenter har denne kunnskapen.

Deling av data

SSB sine data er en svært etterspurt kilde for forskning og analyse, både blant forskere og i forvaltningen. Gjennom statistikkloven er SSBs ansvar for å bidra til deling av statistikk og data for felles nytte tydelig beskrevet. Verdien av å dele data er godt forankret i alle sektorer i samfunnet, og behovet for å gjenbruke data på en rask og effektiv måte blir stadig større.

For å møte brukernes og samfunnets behov og forventninger, vil en viktig oppgave for SSB framover være å videreutvikle tjenestene for tilgjengeliggjøring av data. Dette omfatter blant annet videreutvikling av microdata.no, utbedring av innhold og lagring i Statistikkbanken og utvikling av bedre søknads-, saksbehandlings- og delingstjenester for datatilgang etter statistikklovens § 14.

5.3. En omskiftelig verden

Verden er i stadig endring, og endringene skjer raskere. Koronapandemien og krigen i Ukraina har tydelig vist at det ikke er tilstrekkelig å være forberedt på utfordringene vi vet kommer, like viktig er det å ha evnen til å håndtere det uforutsette.

Informasjonssikkerhet er et område som i stor grad preges av endringer, både i trusselbilde og teknologi. Disse utfordringene vil vedvare, og Nasjonal sikkerhetsmyndighet påpeker i sin siste risikorapport at "Usikre tider krever høyere beredskap". SSB ønsker å øke tempoet i sikkerhetsarbeidet ettersom truslene blir flere og mer sofistikerte, og vi vil bygge opp både kapasitet, systemer og kompetanse.

Å rekruttere, utvikle og beholde kompetente og motiverte ledere og medarbeidere vil være avgjørende for at vi skal nå målene våre, og dette vil fortsette å være et satsningsområde for SSB.

6. Årsregnskap

6.1. Ledelseskommentar

Statistisk sentralbyrå (SSB) er et bruttobudsjettett forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv og krav fra Finansdepartementet.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av SSBs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld. Årsregnskapet inneholder oppstilling av bevilgningsrapportering, artskontorrapportering og oppstilling av virksomhetsregnskapet.

Vurdering av vesentlige forhold

Bevilgningsrapportering

Den samlede tildelingen til SSB over kapittel 1620 er på 940,8 millioner kroner i 2022, inkludert overføringer fra 2021. Dette er en økning på 15 millioner kroner fra 2021.

Tildelingen over kapittel 1620 post 01 er 32,1 millioner kroner høyere i 2022 enn året før. Dette skyldes i hovedsak to forhold. SSB overtok ansvaret for FoU-statistikkene fra NIFU med tilhørende virksomhetsoverdragelse. I tillegg er finansieringen av modellarbeidet, som SSB gjennomfører på oppdrag for Finansdepartementet, overført fra post 21 til post 01.

SSB har et mindreforbruk på post 01 på 34 millioner kroner. Hovedårsaken er at det fortsatt er vanskelig å rekruttere medarbeidere med den kompetansen SSB trenger, og ansettelsesprosessene tar lang tid. Dette gjelder spesielt IT-utviklere, men det er også utfordrende å finne riktige kandidater til andre stillinger. Ubenyttede midler til Sirius-prosjektet inngår i mindreforbruket. Finansdepartementet har innvilget SSBs søknad om overført av 32,9 millioner kroner til 2023.

SSB har mottatt 285,1 millioner kroner i innbetalinger for eksternt finansierte oppdrag. Dette er 34,8 millioner kroner høyere enn inntektsbevilgningen på kapittel 4620 post 02. Hovedårsaken er forskuddsinnbetalinger for arbeid som skal utføres i 2023. I tillegg er omfanget av eksternt finansierte oppdrag noe høyere enn forventet, blant annet fordi det internasjonale utviklingssamarbeidet nærmer seg nivået før koronapandemien. Arbeidet med ny datafangstløsning for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er endret fra belastningsfullmakt til finansiering over post 02.

Et merforbruk på kapittel 1620 post 21 på 6 millioner kroner samsvarer med økningen i omfanget av de eksterne oppdragene.

Artskontorrapportering

Innbetalinger for eksternt finansierte oppdrag øker med 64,9 millioner kroner fra 2021, som følge av nevnte forskuddsinnbetalinger og økt omfang av eksterne oppdrag.

I 2022 er det utbetalt 694,3 millioner kroner i lønn og sosiale utgifter, en økning på 10,3 millioner kroner. Se nærmere omtale under Virksomhetsregnskapet (SRS).

Andre utbetalinger til drift er på 209 millioner kroner. Det er 32,7 millioner kroner høyere enn i 2021. Se nærmere omtale under Virksomhetsregnskapet (SRS).

Mellomværende med statskassen øker fra 2021 med 24,3 millioner kroner. I hovedsak skyldes dette omlegging av pensjonsmodellen der pensjonspremien for siste termin betales i januar i stedet for, som tidligere, i desember.

Virksomhetsregnskapet (SRS)

Inntekter fra eksternt finansierte oppdrag øker med til sammen 19,7 millioner kroner fra forrige år. Inntekter fra PIAAC-prosjektet, Digibarnevern og internasjonalt utviklingssamarbeid er viktige årsaker til økningen.

Samlede lønnskostnader utgjør 695,1 millioner kroner i 2022. Lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift øker med 33,5 millioner kroner fra forrige år. Om lag halvparten av økningen skyldes lønnsvekst. I tillegg har SSB økt intervjustaben som følge av større intervjubaserte undersøkelser. Resterende økning skyldes virksomhetsoverdragelsen av medarbeidere fra NIFU, flere pensjonistavlønnede og internasjonale eksperter, samt at andelen høyt avlønnede medarbeidere har gått opp.

Pensjonskostnadene er redusert med 21,5 millioner kroner etter omlegging av pensjonsmodellen. Sykefraværet er økt med 1,3 prosentpoeng, og refusjoner øker med 3,1 millioner kroner.

Andre driftskostnader utgjør 209,3 millioner kroner og øker med 39,4 millioner kroner fra 2021. Hovedårsakene er prisøkninger på blant annet strøm, økt møte- og reisevirksomhet og kostnader for økt datakapasitet. I tillegg gjennomførte vi høsten 2022 en internasjonal konferanse for europeiske statistikkdirektører (DGINS).

Virksomhetsregnskapet inneholder også avsetninger for lønnskostnader og andre driftskostnader som er foretatt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Ytterligere forklaringer til virksomhetsregnskapet finnes i notene.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for SSB. Deres vurdering av regnskapet vil framgå av revisjonsberetningen vi forventer å motta i mai 2023.

Oslo/Kongsvinger 15. mars 2023

Geir Axelsen
Administrerende direktør

6.2. Årsregnskap

Prinsippnote til kontantregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret.
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

SSB er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger SSB står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som SSB har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet SSB har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva SSB har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser SSB står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. Avgitte belastningsfullmakter og avvik fra tildeling rapporteres i bevilgningsrapporteringen. De avgitte fullmaktene framkommer også i note B til bevilgningsoppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2022

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindre- utgift	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
1620	Statistisk sentralbyrå	01	Driftsutgifter	A, B	688 388 000	654 404 833	33 983 167		
1620	Statistisk sentralbyrå	21	Spesielle driftsutgifter Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	246 427 000	252 460 673	-6 033 673		
1620	Statistisk sentralbyrå	45		A, B	6 025 000	4 852 120	1 172 880		
0500	Kommunal- og distriktsdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A	0	1 955 230	-1 955 230		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten	A	0	34 793 365			
Sum					940 840 000	948 466 220			

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merinntekt og mindre- inntekt(-)	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
4620	Oppdragsinntekter	02	Oppdragsinntekter		250 294 000	285 081 754	34 787 754		
4620	Tvangsmulkt	85	Tvangsmulkt	B	10 000 000			14 869 764	-4 869 764
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	1 142 286			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	79 094 212			
Sum					260 294 000	365 318 252			
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						583 147 968			

Kapital- kontoer									
60077201	Norges Bank KK /innbetalinger					358 050 674			
60077202	Norges Bank KK/utbetalinger					-916 517 072			
716600	Endring i mellomværende med statskassen					-24 681 571			
Sum rapportert						0			

Beholdninger rapportert til
kapitalregnskapet (31.12)

		2022	2021	Endring
716600	Mellomværende med statskassen	-68 080 807	-43 399 236	-24 681 571

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
162001	30 829 000	657 559 000	688 388 000
162021	2 233 000	244 194 000	246 427 000
162045	2 425 000	3 600 000	6 025 000
	35 487 000	905 353 000	940 840 000

Øremerket bevilgning 2022

Kapittel og post	Betegnelse	Beløp
162001	Modellarbeid for Finansdepartementet	23 300 000
162001	Sirius	6 000 000
		29 300 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-)/ mindre utgift	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindre inntekter(-) iht. merinntekts- fullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
162001		33 983 167	33 983 167		33 983 167	32 877 950	32 877 950
162021/							
462002	"kan overføres"	-6 033 673	-6 033 673	34 788 754	28 755 081	489 834 000	28 755 081
162045	"kan overføres"	1 172 880	1 172 880		1 172 880	13 000 000	1 172 880

Avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)
462085	-4 869 764	14 869 764

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter**Årlige budsjettfullmakter****Mottatt belastningsfullmakt fra Kommunal- og distriktsdepartementet**

Vi har mottatt belastningsfullmakt på 3 millioner kroner på kapittel 500 post 21 til utvikling av målepunkter for den nasjonale oppfølgingen av bærekraftsmålene.

Avgitte belastningsfullmakter

Statens innkrevingssentral krever inn tvangsmulkt på vegne av SSB på kapittel 4620 post 85. Inntektsbevilgningen for 2022 var på 10 millioner kroner. Inntekten avregnes direkte mot statskassen og disponeres ikke av SSB.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

SSB har fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 1620 post 21 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4620 post 02. Merinntekten skal også dekke eventuell merverdiavgift.

Fullmakt til å inngå leieavtaler utover budsjettåret

SSB har fullmakt til å inngå leieavtaler og kjøp av tjenester utover budsjettåret, jf. pkt. 2.3 i R-110 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet.

Fullmakter delegert Finansdepartementet som SSB søker om samtykke til å benytte**Stikkordet «kan overføres»**

Bevilgning på kapittel 1620 post 21 og post 45 er gitt med stikkordet "kan overføres". Ubrukte midler kan overføres dersom beløpet ikke overstiger bevilgningen for de to foregående budsjettårene.

Mulig overførbart beløp

På kapittel 1620 post 01 gjenstår 34 millioner kroner, hvorav 4,4 millioner kroner gjelder øremerket bevilgning til Sirius prosjektet som har trukket ut i tid. Gjenstående beløp overstiger maksimal overføring med 1,1 million kroner. Finansdepartementet har godkjent SSBs søknad om maksimal overføring på 32,9 millioner kroner.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall SSB har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. SSB har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2022

	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	130 091 308	85 363 584
Salgs- og leieinntekter	152 384 965	133 124 286
Andre inntekter	2 605 482	1 652 698
<i>Sum inntekter fra drift</i>	<i>285 081 754</i>	<i>220 140 568</i>
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	694 281 705	683 969 215
Andre utbetalinger til drift	208 953 704	176 273 293
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	<i>903 235 409</i>	<i>860 242 508</i>
Netto rapporterte driftsutgifter	618 153 655	640 101 940
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	91 751	26 267
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	<i>91 751</i>	<i>26 267</i>
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	10 383 796	10 796 653
Utbetaling av finansutgifter	145 401	14 165
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	<i>10 529 197</i>	<i>10 810 818</i>
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	10 437 447	10 784 550
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	1 142 286	1 080 936
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	79 094 212	77 835 095
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	34 793 365	30 783 803
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	<i>-45 443 133</i>	<i>-48 132 228</i>
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	583 147 968	602 754 262

Oversikt over mellomværende med statskassen

	31.12.2022	31.12.2021
Fordringer på ansatte	84 188	344 596
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-25 170 760	-23 913 939
Skyldige offentlige avgifter	-17 657 771	-13 355 334
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-21 497 723	0
Mottatte forskuddsbetalinger	-1 107 417	-5 848 981
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	75 705	58 465
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger ¹	-2 384 924	-684 042
Sum mellomværende med statskassen	-67 658 702	-43 399 236

¹ Sum mellomværende med statskassen avviker med det som er rapportert til statsregnskapet og bevilgningsregnskapet. Dette skyldes en feil fra lønn- og personalsystemet som etter avtale med DFØ blir korrigert i 2023.

Prinsippnote til virksomhetsregnskapet

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er brukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

SSB resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler SSB en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

SSB har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av SSB. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på tre år eller mer. SSB har definert betydelige eiendeler som eiendeler med anskaffelseskost på 30 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

SSB har valgt å kostnadsføre utgifter ved bruk av egne ansatte til utvikling av programvare, jf. endringer i de statlige regnskapsstandardene fastsatt per desember 2018. Programvare som ble utviklet før 2018 og endringer i de statlige regnskapsstandardene fastsatt per desember 2018 ligger i balansen og avskrives regelmessig.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Statlige rammebetingelser***Selvassurandørprinsippet***

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

SSB tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	662 684 758	633 017 310
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	119 574 052	99 905 373
Salgs- og leieinntekter	1	140 466 588	138 651 998
Andre driftsinntekter	1	1 787 881	2 412 543
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>924 513 278</i>	<i>873 987 224</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	695 088 690	685 503 919
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	20 063 824	18 539 040
Andre driftskostnader	5	209 309 716	169 953 522
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>924 462 230</i>	<i>873 996 480</i>
Driftsresultat		51 048	-9 257
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	91 751	26 267
Finanskostnader	6	142 799	17 011
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-51 048</i>	<i>9 257</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer		0	0
Driftsinntekter krevd inn på vegne av andre statlige virksomheter		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	31 253 400	37 137 725
Sum immaterielle eiendeler		31 253 400	37 137 725
II Varige driftsmidler			
Maskiner og transportmidler	4	134 792	172 952
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	25 402 867	29 192 683
Sum varige driftsmidler		25 537 658	29 365 635
III Finansielle anleggsmidler		0	0
Sum anleggsmidler		56 791 059	66 503 360
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	8	3 855 717	5 243 566
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	9	24 799 333	24 180 713
Andre fordringer	10	23 954 994	20 822 596
Sum fordringer		52 610 043	50 246 875
III Bankinnskudd, kontanter og lignende		0	0
Sum omløpsmidler		52 610 043	50 246 875
Sum eiendeler drift		109 401 102	116 750 235
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		0	0
Sum eiendeler		109 401 102	116 750 235

	Note	31.12.2022	31.12.2021
KAPITAL OG GJELD			
C. Kapital			
I Virksomhetskapital			
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	-121 937 302	-62 962 857
Sum avregninger		-121 937 302	-62 962 857
Sum kapital		-121 937 302	-62 962 857
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		25 702 961	1 776 697
Skyldig skattetrekk		25 170 760	23 913 939
Skyldige offentlige avgifter		29 370 773	24 757 382
Avsatte feriepenger		61 806 447	59 117 506
Mottatt forskuddsbetaling	9	54 120 430	31 721 089
Annen kortsiktig gjeld	11	35 167 032	38 426 480
Sum kortsiktig gjeld		231 338 404	179 713 092
Sum gjeld		231 338 404	179 713 092
Sum kapital og gjeld drift		109 401 102	116 750 235
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Sum kapital og gjeld		109 401 102	116 750 235

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger¹		
Inntekt fra bevilgninger	662 684 758	633 017 310
<i>Sum inntekt fra bevilgninger</i>	<i>662 684 758</i>	<i>633 017 310</i>
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	27 398 943	24 145 968
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	80 886 233	43 319 093
Tilskudd fra EU	10 574 214	14 178 910
Andre tilskudd og overføringer	714 662	18 261 402
<i>Sum inntekt fra tilskudd og overføringer</i>	<i>119 574 052</i>	<i>99 905 373</i>
Inntekt fra gebyrer		
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	138 786 203	137 616 129
Salgsinntekt, avgiftsfri	1 374 180	1 032 268
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	306 205	3 600
<i>Sum salgs- og leieinntekter</i>	<i>140 466 588</i>	<i>138 651 998</i>
Andre driftsinntekter		
Andre driftsinntekter	1 787 881	2 412 543
<i>Sum andre driftsinntekter</i>	<i>1 787 881</i>	<i>2 412 543</i>
Sum driftsinntekter	924 513 278	873 987 224

¹ Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null. For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.

Inntekt fra tilskudd og overføringer øker med 19,7 millioner kroner fra 2021. Tilskudd fra andre statlige virksomheter øker med 37,6 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak at internasjonalt utviklingssamarbeid er tilbake på et normalt nivå etter koronapandemien. I tillegg har vi gjennomført flere periodiske undersøkelser. Oppdrag som ble utsatt under pandemien, er igangsatt. Dette gjelder blant annet PIAAC, OECDs undersøkelse av blant annet voksnes lese- og skriveferdigheter. I 2022 er arbeidet med ny datafangstløsning for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet endret fra belastningsfullmakt til tilskudd. Periodisering av mottatt inntekter for arbeid som er påbegynt og skal ferdigstilles neste år, jf. note 9 er hovedårsaken til nedgangen i andre tilskudd og overføringer på 17,5 millioner kroner.

Samlet økning for salgs- og leieinntekter er 1,8 millioner kroner. Periodisering av forskuddsbetaling, jf. note 9, for igangsatte oppdrag som skal fullføres kommende år, reduserer oppdragsinntektene.

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	518 874 176	489 812 348
Feriepenger	64 708 007	61 309 395
Arbeidsgiveravgift	79 153 306	78 104 903
Pensjonskostnader ¹	41 989 992	63 537 070
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-19 266 680	-15 080 736
Andre ytelser	9 629 890	7 820 938
Sum lønnskostnader	695 088 690	685 503 919

¹ Premiesatsen for arbeidsgiverandelen var på 7,6 prosent i 2022. For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en forenklet modell for premiebeting, noe som innebar betaling av en fast premiesats for arbeidsgiverandelen på 12 prosent.

	31.12.2022	31.12.2021
Antall utførte årsverk (eks intervjuere)	760,5	762,2
Antall utførte årsverk (intervjuere)	47,2	39,8

I 2022 har SSB overtatt FoU-statistikker og åtte medarbeidere fra NIFU. Antall utførte årsverk er likevel gått ned med 1,7 som følge av økt sykefravær.

Årets lønnsoppgjør gir en lønnsøkning på 11,9 millioner kroner. Andre typer lønnsopprykk gir økt lønnskostnad på 3,4 millioner kroner. 4 millioner kroner gjelder økte lønnskostnader til intervjuere fordi SSB har gjennomført flere større intervjubaserte undersøkelser. Flere pensjonistavlønnede og internasjonale eksperter (som ikke inngår i årsverkstallene) gir økte lønnskostnader med 3,6 millioner kroner. I tillegg har vi en høyere andel høytlønnende ansatte og økt avsetning for fleksitid.

Pensjonskostnader er redusert med 21,5 millioner kroner. Dette skyldes SPKs omlegging av pensjonsmodellen.

Økningen i refusjon sykepenger på 3,1 millioner kroner skyldes økning i sykefraværet på 1,3 prosent.

Refusjon for foreldrepermisjoner har økt med 1,8 millioner kroner mens andre refusjoner er redusert med 0,7 millioner kroner.

I andre ytelser ligger økt aktivitetsnivå for velferdstiltak etter pandemien.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	132 104 529	132 104 529
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>132 104 529</i>	<i>132 104 529</i>
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	94 966 804	94 966 804
Ordinære avskrivninger i året	5 884 325	5 884 325
Balanseført verdi 31.12.2022	31 253 400	31 253 400

Programvare og lignende rettigheter består i all vesentlighet av egenutviklet programvare.

Note 4 Varige driftsmidler

	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 418 655	119 453 868	129 872 524
Tilgang i året	0	10 351 523	10 351 523
<i>Anskaffelseskost</i>	<i>10 418 655</i>	<i>129 805 391</i>	<i>140 224 046</i>
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	10 245 703	90 261 185	100 506 889
Ordinære avskrivninger i året	38 160	14 141 339	14 179 499
Balanseført verdi 31.12.2022	134 792	25 402 867	25 537 658

Maskiner og transportmidler består i hovedsak av gressklipper og elsykler. Elsykler avskrives over fem år, mens gressklipper avskrives over 10 år.

Driftsløsøre, inventar og verktøy består av inventar, samt data- og IKT-utstyr. Tilgang på 10,4 millioner kroner gjelder i hovedsak innkjøp av datalagringsplass samt kjøp av nye bærbare pc-er. Skjermer, pc-er og skrivere avskrives over tre år mens disketter, harddisker, drivere og møteromsutstyr avskrives over fem år. Inventar avskrives over 10 år.

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	61 988 754	59 121 127
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 058 977	655 243
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	9 318 042	5 957 443
Leie maskiner, inventar og lignende	31 354 474	28 684 336
Mindre utstyrsanskaffelser	2 750 148	2 773 278
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 521 015	2 225 993
Kjøp av konsulentttjenester	8 233 568	10 097 958
Kjøp av andre fremmede tjenester	17 969 423	14 945 313
Reiser og diett	17 297 526	4 296 733
Øvrige driftskostnader	57 817 788	41 196 098
Sum andre driftskostnader	209 309 716	169 953 522

Husleie og andre kostnader til eiendom og lokaler

Høy prisstigning er årsaken til at husleien øker mer i 2022 enn den har gjort tidligere år.

Husleieavtalen i Kongsvinger går ut i 2025, og det er inngått avtale om nye lokaler. Avtalen i Oslo går ut i 2029. Kostnader til drift av eiendom og lokaler øker grunnet høyere fjernvarme- og strømpriser. I tillegg er internt renholds- og vaktpersonale delvis erstattet med innleide renholds- og vakttjenester. Bytte av batterier til UPS-anlegg gir høyere kostnader til vedlikehold av leide lokaler enn i 2021.

	Type eiendel			Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast inventar	Driftsløse, verktøy og lignende	
Gjenværende varighet				
Varighet 1-5 år	30 179 271	21 302 887	1 143 831	52 625 989
Varighet over 5 år		40 685 867		40 685 867
Kostnadsført leiebetaling for perioden	30 179 271	61 988 754	1 143 831	93 311 856

Leie av maskiner, inventar og lignende. Reparasjon og vedlikehold av maskiner og utstyr

Økte kostnader i 2022 skyldes i hovedsak økte kostnader til lisenser, samtidig som kostnader til supportavtaler har gått ned. Kostnadene varierer noe fra år til år fordi antall og bruk av lisenser varierer. I tillegg har enkelte avtaler flere års varighet, disse reforhandles med jevne mellomrom og det påløper engangskostnader ved ny kontraktsperiode.

Kjøp av konsulentttjenester og andre fremmede tjenester

SSB har som målsetting at utvikling av ny dataplattform, Dapla, gjennomføres av faste ansatte. Det er imidlertid svært vanskelig å få rekruttert IT-utviklere. Vi har derfor behov for ekstern bistand for å kunne gjennomføre planlagte utviklingstiltak.

For å få gjennomført flere eksternt finansierte oppdrag, har vi benyttet ekstern bistand i tillegg til fast ansatte. Dette gjelder spesielt DigiBarnevern-prosjektet, Tidsbruksundersøkelsen og PIAAC.

Reiser og diett

Reiseaktiviteten har økt etter at restriksjonene på reiser og sammenkomster ble avviklet. Dette gir betydelig høyere reise- og diettkostnadene sammenlignet med 2021. Kostnadsnivået i 2022 er lavere enn det var før koronapandemien.

Øvrige driftskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Andre driftskostnader	5 252 168	2 233 065
Møter, seminarer og kurs	16 050 194	9 044 375
Ekstern datakraft, telefon, porto o.l.	19 644 133	13 287 931
EØS kontingent	16 871 293	16 630 728
Sum øvrige driftskostnader	57 817 788	41 196 098

Andre driftskostnader øker siden SSB har gitt gavekort som takk til de som i 2022 har svart på Forbruksundersøkelsen. Kostnader til møter, seminarer og kurs har økt etter at korona-restriksjonene ble avviklet. Antall og omfang av interne arrangementer som Fagdag for SSB og seksjons- og avdelingsseminarer har økt. I tillegg arrangerte SSB i 2022 den internasjonale statistikkdirektørkonferansen DGINS. Kostnader til ekstern datakraft øker fordi flere statistikker tar i bruk Dapla, som medfører behov for økt kapasitet på skytjenestene. EØS-kontingent for Norges medlemskap i EUs statistiksamarbeid er ikke vesentlig endret fra 2021 til 2022.

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Finansinntekter		
Valutagevinst (agio)	91 751	26 267
Sum finansinntekter	91 751	26 267
Finanskostnader		
Rentekostnad	24 408	10 315
Valutatap (disagio)	118 390	6 695
Sum finanskostnader	142 799	17 011

Både valutagevinst (agio) og valutatap (disagio) har økt sammenlignet med 2021. Årsaken er store kurssvingninger etter krigsutbruddet i Ukraina i februar 2022.

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring
Avregnet med statskassen i balansen	-121 937 302	-62 962 857	-58 974 445
Endring i avregnet med statskassen			
Konsernkontoer i Norges Bank			
- Konsernkonto utbetaling			-916 517 072
+ Konsernkonto innbetaling			358 050 674
Netto trekk konsernkonto			-558 466 398
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			662 684 758
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-80 236 497
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			34 992 583
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto			58 974 445
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen			58 974 445

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022	31.12.2022	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	31 253 400		31 253 400
Varige driftsmidler	25 537 658		25 537 658
<i>Sum</i>	<i>56 791 059</i>	<i>0</i>	<i>56 791 059</i>
Finansielle anleggsmidler			
Omløpsmidler			
Kundefordringer	3 855 717	0	3 855 717
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	24 799 333	0	24 799 333
Andre fordringer	23 954 994	84 188	23 870 806
<i>Sum</i>	<i>52 610 043</i>	<i>84 188</i>	<i>52 525 856</i>
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-25 702 961	0	-25 702 961
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-25 170 760	-27 189 970	2 019 210
Skyldige offentlige avgifter	-29 370 773	-17 657 771	-11 713 002
Avsatte feriepenger	-61 806 447	0	-61 806 447
Mottatt forskuddsbetaling	-54 120 430	0	-54 120 430
Annen kortsiktig gjeld	-35 167 032	-23 317 253	-11 849 779
<i>Sum</i>	<i>-231 338 404</i>	<i>-68 164 994</i>	<i>-163 173 410</i>
Sum	-121 937 302	-68 080 807	-53 856 495

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomi-regelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Kundefordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	3 855 717	5 243 566
Sum kundefordringer	3 855 717	5 243 566

Saldo på konto for kundefordringer varierer fra år til år og består av et begrenset antall ubetalte fakturaer. De fleste blir betalt i januar 2023.

Note 9 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2022	31.12.2021
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Forskning og analyse	15 666 553	8 636 523
Nærings- og miljøstatistikk	2 425 000	1 017 099
Person- og sosialstatistikk	3 371 466	1 014 685
Personundersøkelser	867 000	3 342 000
Økonomisk statistikk	2 144 925	9 567 729
Fellesfunksjoner	324 387	602 677
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	24 799 333	24 180 713

Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)	31.12.2022	31.12.2021
Forskning og analyse	15 590 301	11 551 032
Nærings- og miljøstatistikk	0	741 560
Person- og sosialstatistikk	6 399 610	4 555 709
Personundersøkelser	19 002 854	8 839 701
Økonomisk statistikk	12 717 866	5 734 634
Fellesfunksjoner	409 800	298 453
Sum mottatt forskuddsbetaling	54 120 430	31 721 089

For eksternt finansierte oppdrag der vi utfører arbeid inneværende år og fakturering er avtalt i kommende år, avsetter vi for opptjent inntekt basert på rapportert fullføringsgrad.

Mottatt forskuddsinnbetaling gjelder også eksternt finansierte oppdrag. Beløpet er økt med 22,4 millioner kroner sammenlignet 2021, hvorav 10,3 millioner kroner gjelder PIAAC. Koronapandemien medførte utsettelse av flere oppdrag, blant annet innenfor internasjonalt utviklingssamarbeid og andre periodiske oppdrag. Mottatt forskuddsbetaling vil finansiere arbeid som er igangsatt i 2022 og ferdigstilles kommende år.

Note 10 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Forskuddsbetalt lønn	-13 642	0
Reiseforskudd	-27 896	11 000
Personallån	125 725	333 596
Andre forskuddsbetalte kostnader	19 649 615	17 485 888
Andre fordringer	4 221 191	2 992 113
Sum andre kortsiktige fordringer	23 954 994	20 822 596

Forskuddsbetalt lønn og reiseforskudd har negativ saldo. Beløpene skyldes feilføringer og vil bli tilbakeført i 2023.

Ni ansatte hadde personallån ved starten av året. Vi har utbetalt ett nytt lån og en person har fått utvidet sitt lån. Seks ansatte har nedbetalt sine lån.

Andre forskuddsbetalte kostnader består hovedsakelig av periodisering av årlige lisenser, reparasjon og vedlikehold av datautstyr og ekstern datakraft. Saldo inkluderer blant annet faktura for SAS lisenser for perioden desember 2022 til desember 2023 på 5,8 millioner kroner.

Andre fordringer består av krav på sykepenger og foreldrepenger. Økningen skyldes økt sykefravær og en økning i permisjoner der vi mottar refusjon fra NAV.

Note 11 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2022	31.12.2021
Skyldig lønn	-75 705	-58 465
Annen gjeld til ansatte	30 806 935	29 434 052
Påløpte kostnader	2 454 261	2 422 880
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	1 134 924	684 042
Annen kortsiktig gjeld	846 617	5 943 970
Sum annen kortsiktig gjeld	35 167 032	38 426 480

Skyldig lønn har negativ saldo. Beløpene skyldes feilføringer og vil bli tilbakeført i 2023.

Annen gjeld til ansatte består i hovedsak av avsetninger foretatt i desember 2022 for fleksitid, overtid og reisetid til avspasering og skyldig påløpt lønn. Økningen på 1,4 millioner kroner sammenlignet med 2021, skyldes økt avsetning for fleksitid.

Påløpte kostnader består hovedsakelig av avsetninger for bruk av diverse datasystemer, til løpende driftsoppgaver samt fjernvarme.

Avstemmingsdifferanser gjelder uidentifiserte innbetalinger. Alle innbetalingene er identifisert og ompostert i januar 2023.

Annen kortsiktig gjeld inneholder inntekter og kostnader SSB mottar på vegne av samarbeidspartnere i prosjekter der SSB er prosjektleder. Dette er samarbeidspartnere som Norges forskningsråd, NORAD, CICERO og SIKT. Ved avslutning av prosjekter vil inntekter og kostnader være i balanse. Flere prosjekter ble avsluttet i 2022.